

Πάντα τὰ ἔθνη

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΤΟΣ Λ' ΤΕΥΧΟΣ 119 ΙΟΥΛΙΟΣ·ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ·ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2011

✠ Θεοφιλέστατοι ἄδελφοί ἐν Χριστῷ, ἡμεῖς ἀλλήλων ἀγαπῶμεν

Ἀριθμ.Πρωτ. 223/2011

Θεοφιλέστατε Ἐπίσκοπε Φαναρίου, Γενικέ Διευθυντά τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητέ ἀδελφέ καί συλλειτουργγέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Ἀγαθάγγελε, χάρις καί ἔλεος τῆ ὑμετέρᾳ Θεοφιλίᾳ καί εἰρήνη παρὰ τοῦ Σωτήρος καί Λυτρωτοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐλάβομεν τά ἀπό 30^{ης} Μαΐου ἐ.ἔ. ἀποσταλέντα ἀντίγραφα τῶν ὑμετέρων ἐπιστολῶν πρὸς τοὺς ἐν Ἀφρικῇ διακονοῦντας Ἱεράρχας τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἀποστολικοῦ καί Πατριαρχικοῦ Θρόνου, ἀφορῶσάν εἰς τὴν διὰ Τραπεζῆς ἀποστολὴν τῆς τακτικῆς οικονομικῆς ἐνισχύσεως τῶν ἱεραποστολικῶν κλιμακίων διὰ τὸ δ' τρίμηνον 2010, ὡς καί τὴν ἀποστολὴν συγκεκριμένων δωρεῶν διὰ τὸ α' τρίμηνον 2011 καί ὀλοθύμως εὐχαριστοῦμεν τόν Ὄργανισμὸν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόν ὁποῖον ἐπαξίως διευθύνετε, διὰ τὴν ἐπιδεικνυομένην μέριμναν καί συναντίληψιν πρὸς τὸ ἐπιτελούμενον ἱεραποστολικὸν καί ἀνθρωπιστικὸν ἔργον ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἐμπεριστάτων ἀφρικανῶν ἀδελφῶν, παρὰ τὰς δυσκόλους οικονομικὰς συγκυρίας.

Ἐπὶ δέ τούτοις, εὐχαριστοῦντες καί αὐθις, εὐχόμεθα πᾶσαν παρὰ Κυρίου ἐνίσχυσιν καί δύναμιν εἰς τὰ πολυεύθυνα καθήκοντα ὑμῶν καί διατελοῦμεν μετὰ πολλῶν πατρικῶν εὐχῶν καί Πατριαρχικῶν εὐλογιῶν.

Ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός

✠ Δεσφαιγγός Ἰωάννης Β΄

Ἐν τῇ Μεγάλῃ Πόλει
τῆς Ἀλεξανδρείας
τῇ 22ᾳ Ἰουνίου 2011

Ο χαρισματικός άνθρωπος στήν αφρικανική παράδοση

*Η περίπτωση της ασθένειας
καί της ίασης*

Α΄ Μέρος

*Εισήγηση του Θανάση Ν.
Παπαθανασίου στο Συνέ-
δριο, «Εκκλησία: Θεσμός
καί χάρισμα κατά τον
ἀπόστολο Παῦλο» (16α
Παύλεια), Ίερά Μητρό-
πολις Βεροίας, Ναούσης
καί Καμπανίας, Βέροια,
26-28 Ίουνίου 2010.*

*Ή εισήγηση πλήρης, δη-
λαδή μαζί μέ τή βιβλιο-
γραφική της τεκμηρίωση,
δημοσιεύτηκε στον Τόμο
του Συνεδρίου, Βέροια
2011, σσ. 13-21.*

Μέ τον ὄρο «ἀφρικανική παράδοση» ἐννοοῦμε βα-
σικές ἀντιλήψεις καί στάσεις ζωῆς οἱ ὁποῖες χαρα-
κτηρίζουν τόν ἰθαγενή πολιτισμό ὄχι γενικά τῆς
Ἄφρικῆς, ἀλλά εἰδικά τῆς ὑποσαχάριας –τῆς λεγόμενης
Μαύρης Ἄφρικῆς. Αὐτές οἱ ἀντιλήψεις καί στάσεις συνέ-
χουν μέν τήν περιοχή, ἐκδηλώνονται ὅμως σέ μεγάλη ποι-
κιλία φυλῶν, φιλοσοφίσεων καί θεσμῶν. Ὁ ἐρευνητής,
λοιπόν, χρειάζεται νά ἔχει κατά νοῦ αὐτή τήν ποικιλιότητα,
ταυτόχρονα, ὅμως, νά βρίσκεται σέ ἐγρήγορη ὅσον ἀφορᾶ
καί κάτι ἀκόμα. Συχνά οἱ ἐνδιαφερόμενοι (ἐρευνητές, ἱερα-
πόστολοι κ.λπ.) ἔχουν κατά νοῦ μιά προκατασκευασμένη,
ρομαντική, ἐξωτική εἰκόνα τῆς Ἄφρικῆς, μιά εἰκόνα στατική,
ἡ ὁποία ἀντιστοιχεῖ στό παρελθόν καί δέν γονιμοποιεῖται
ἀπό τήν ἐπίγνωση ὅτι, ὅπως ὅλος ὁ κόσμος, ἔτσι καί ἡ
Ἄφρική ἀλλιάζει· βρίσκεται ἀπό καιρό σέ ὄσμωση μέ τόν
παγκόσμιο δυτικό καί τεχνολογικό πολιτισμό. Ἐάν δέν εἴμα-
στε πρόθυμοι νά συναντηθοῦμε μέ αὐτό πού *σήμερα* ἀπο-
τελεῖ τήν ἀφρικανική πραγματικότητα, τότε πιθανότατα θά
πνιγοῦμε μέσα στον βάλτο τοῦ πατερναλισμοῦ, ὁ ὁποῖος μι-
λάει γιά λογαριασμό τοῦ ἄλλου, δίχως νά καταδέχεται νά
τόν ἀκούσει. Μιά διαδικασία πραγματικῆς συνάντησης μέ
τήν ἀφρικανική πραγματικότητα πρέπει νά ἔχει πρό
ὄφθαλμῶν τά ἐρωτήματα, κατά πόσο τά γηγενή στοιχεῖα τῆς
ὑποσαχάριας Ἄφρικῆς κρατιοῦνται ἀκόμη, κατά πόσο βρί-
σκονται σέ ὑποχώρηση, καί –πράγμα πού εἶναι ἰδιαιτέρως
σημαντικό– σέ ποιό βαθμό ἀναδύονται νέες μορφές ἀφρι-
κανικῆς ἔκφρασης. Ἀκριβῶς τό γεγονός ὅτι ὑπάρχει ἓνα ζω-
ντανό γίγνεσθαι, ἔχει κάνει κάποιους ἐρευνητές νά ὑποστη-
ρίζουν ὅτι, τουλάχιστον αὐτή τή στιγμή (καί χωρίς φυσικά,
νά μπορεῖ νά προεξοφληθεῖ τό μέλλον), αὐτό πού συμβαί-
νει στήν Ἄφρική εἶναι περισσότερο ἢ προσθήκη νέων στοι-
χείων σέ ἓνα βασικό ἀφρικανικό καμβά, παρά ριζικές μετα-
βολές. Ἡ παραδοσιακή ἀφρικανική θρησκεία εἶναι ἐξαιρετι-
κά εὐέλικτη καί εὐπροσάρμοστη, κι ἔτσι συχνά ἐπιδεικνύει
ἰδιαίτερη ἀντοχή, ἀκόμα καί σέ περιπτώσεις ὅπου ὑποτίθε-
ται ὅτι ἐγκαταλείπεται χάριν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἢ τοῦ Ἰσλάμ.

ΤΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΟ ΚΟΣΜΟΕΙΔΩΛΟ

Βασικός ἄξονας τοῦ ἀφρικανικοῦ κοσμοειδώλου εἶναι ἡ
ζωή καί ἡ ἀδιάκοπη ροή της. Καθετί ἀποτελεῖ ἔκφανση τῆς
ζωῆς καί γι' αὐτό, παρόλο πού ὑπάρχει διάκριση ὀρατῶν
καί ἀοράτων, δέν πρυτανεύει διαρχία. Ἐάνθρωποι καί
πνεύματα συνυπάρχουν καί δροῦν μέ ποικίλους μέν τρό-
πους, ἀλλά πάντως στον κοινό κοσμικό χώρο. Ἡ πραγμά-

τωση του γεγονότος της ζωής γίνεται αλυσιδωτά: η ζωή ρέει από όν σε όν, βάσει μιας όντολογίας πυραμιδωτής. Πηγή της ζωής είναι τό "Υψιστο" Όν (τό όποιο θά όνομάζαμε Θεό). Άκολουθοϋν τά πνεύματα της φύσης (τά όποια συνήθως αντιστοιχοϋν σε κάθε επιμέρους πραγματικότητα του φυσικού κόσμου), τά ανθρώπινα πνεύματα καί οί μαγικές δυνάμεις. Ό Θεός είναι απόμακρος, όχι όμως άπροσπέλαστος. Η εκ μέρους του ανθρώπου πρόσβαση σ' αυτόν γίνεται μέ τή μεσολάβηση των πνευμάτων. Έτσι, γιά τόν Άφρικανό έχει ζωτική σημασία ή καλή του σχέση μέ τούς μεσολαβητές. Αυτό ύπονοεί κάτι όλότελα διαφορετικό από μία άτομικοκεντρική στάση ζωής.

Η έννοια του άτομου δέν ύπάρχει στην άφρικανική πραγματικότητα. Όχι απλώς αποτελεί άπαξία είναι όλωσδιόλου ανυπόστατη. Η όντως ανθρώπινη ύπαρξη είναι ή φυλή, τό δέ ύποκείμενο ύπάρχει μόνον έφόσον μετέχει καί συνεχίζει νά μετέχει σ' αυτήν. Αυτό άφορά όλα τά μέλη της φυλής, ήτοι καί τούς ζώντες καί τά πνεύματα των νεκρών. Τά πνεύματα των προγόνων παραμένουν στή φυλή καί μάλιστα κατέχουν έξαιρετική θέση, διότι είναι αυτοί πού έφεραν τήν αδιάκοπη ροή της ζωής μέχρι τούς απογόνους, πού έκαναν δηλαδή δυνατή τήν ύπαρξη των νϋν ζώντων. Διαδραματίζουν, λοιπόν, καίριο ρόλο στή μεσολάβηση καί στή συνέχιση της άρμονικής λειτουργίας της φυλής.

Βασικό ζητούμενο, λοιπόν, γιά τόν Άφρικανό είναι μία στάση πού δέν διαταράσσει τήν κοσμική άρμονία. Έδώ όμως χρειάζεται προσοχή: δέν πρόκειται γιά ίσορροπία μεταξύ άπρόσωπων δυνάμεων (όπως έν πολλοίς συμβαίνει, λ.χ., στό φέγγκ σου), αλλά γιά ίσορροπες σχέσεις μεταξύ προσωπικών όντων. Ό Άφρικανός καλείται νά ζήσει τή ζωή ως κοινωνία: σεβαστικά πρós τά πνεύματα (είτε της φύσης είτε των προγόνων) καί αλληλεγγυα πρós τούς συγχωριανούς.

Τί θά συμβεί, όμως, αν ύπάρξουν συμπεριφορές πού θά διαταράξουν αυτό τό πλέγμα σχέσεων; Άρρώστια!

Η ΑΣΘΕΝΕΙΑ: ΓΕΝΕΣΗ ΚΑΙ ΙΑΣΗ

Η άρρώστια νοείται ως άποτέλεσμα της δράσης προσωπικών όντων. Μπορεί πνεύματα της φύσης νά ένοχλήθηκαν από τήν παραβίαση κάποιου ταμπού, μπορεί τά προγονικά πνεύματα νά απέσυραν τήν προστασία τους έπειδή παραβιάστηκαν βασικοί κοινωνικοί κανόνες, μπορεί ό άσθενής νά δέχεται επίθεση από πνεύματα πού τά έξήγειρε ή έχθρα του μέ κάποιους ανθρώπους κ.ο.κ. Αυτό πού χρειάζεται ιδιαίτερος νά προσέξουμε, καί τό όποιο δέν είναι εύκολα κατανοητό από τόν λευκό άνθρωπο, είναι ότι αυτές οί δράσεις των πνευμάτων (καί, αντίστοιχα, οί προσπάθειες γιά θεραπεία, στις όποιες θά αναφερθούμε παρακάτω) δέν συμπίπτουν μέ τήν άσκηση μαγείας. Άφορουν στην κανονική λειτουργία του ανθρώπου μέσα στό φυσιολογικό κοσμολογικό του πλαίσιο. Άντιθέτως, ή μαγεία, παρόλο πού όντως άσκεΐται στην παραδοσιακή Άφρική, είναι πρακτική πού συνήθως βρίσκεται στό περιθώριο της κοινωνίας, οί δέ μάγοι μισοϋνται, διώκονται καί συχνά φονεύονται. Η μαγεία άφορά στή χρήση σκοτεινών δυνάμεων γιά τήν πρόκληση κακού. Οί σκοτεινές δυνάμεις είναι, όπως υπαινίσσεται ή προσωμμία τους, κάτι έξαιρετικά άπρόσιτο καί άνεξήγητο –κάτι στό όποιο δέν δύναται καν νά αναφερθεί ό άνθρωπινος λόγος (ή όμιλία), ό όποιος, όπως θά δοϋμε στή συνέχεια, διαδραματίζει νευραλγικό ρόλο στην Άφρική. Χαρακτηριστική αυτής της σκοτει-

νότητας της μαγείας είναι η πεποίθηση ότι η δράση των πνευμάτων δεν άστοχεύει, η δράση του μάγου, όμως, μπορεί να άστοχήσει και να πλήξει από λάθος άσχετο πρόσωπο· επίσης, η μαγεία μπορεί να επιστρέψει σ' αυτόν που την έξαπέλυσε, άποκρουσθείσα από άλλην, ισχυρότερη μαγεία.

Όπως η γένεση, έτσι και η αντιμετώπιση της άσθένειας νοείται στο πλαίσιο των θεμελιωδών κοινωνικών σχέσεων. Το πρώτο πράγμα που θα κάνει ο άνθρωπος μόλις νιώσει ότι άρρώστησε, είναι να καταστήσει την άσθένειά του (ή μάλλον: να τη βιώσει ως) μη-άτομικό ζήτημα. Σπεύδει να μιλήσει και να συζητήσει γι' αυτήν με τα μέλη της οικογένειας και της φυλής, τα όποια και θα συσχεφθούν για την αντιμετώπισή της. Μιά ένδεχομένως έσωστρεφής στάση στο προκείμενο δεν άποτελεί (όπως ίσως θα υποθέταμε εμείς) άξιοπρεπή σιγή ή υπομονετική αντιμετώπιση του προβλήματος, αλλά μη-αντιμετώπιση του προβλήματος. Και πάλη, όμως, αυτή η κοινωνιοποίηση και συζήτηση της άσθένειας με τα άλλα μέλη της οικογένειας δεν άποσκοπεί άπληως στην εύρεση ψυχολογικής στήριξης. Στην άφρικανική παράδοση ο λόγος (ή όμιλία) έχει τρομερή δύναμη. Μπορεί να συγκροτήσει ή να διαλύσει μία κοινότητα. Δηλώνει ζωή, ή θάνατο, κι έτσι μπορεί να είναι είτε φάρμακο είτε φαρμάκι. Δεν είναι, όμως, από τα πριν δεδομένο, τί από τα δύο είναι (άν, δηλαδή, πρόκειται για λόγο που κουβαλά ζωή ή για λόγο που φέρνει θάνατο). Αυτό θα φανεί μόνο στην πράξη, δηλαδή μόνο με τη δημόσια έκφορά του. Στην περίπτωση, λοιπόν, της συζήτησης μιας άσθένειας, τίς αιτίες, τίς διαστάσεις και τη λύση θα τίς καταδείξει ή εκτύλιξη της συζήτησης. Αυτή διακονεί και ο παραδοσιακός θεραπευτής. Δεν χορηγεί άπληως ένα φάρμακο, αλλά έρωτά τον άσθενή και διαλέγεται μαζί του, ώστε να όδνηθούν σε επίγνωση της συγκυρίας. Σ' αυτό το ανθρωπολογικό πλαίσιο, είναι έντελώς λογικό κι αναμενόμενο, ό μόν θεραπευτής να μόν άποκρύπτει την άλήθεια από τον άσθενή, τό δέ ιατρικό άπόρρητο συνήθως να μόν υπάρχει, άκριβώς επειδή τό όλο πλέγμα άσθένεια - θεραπεία έξ άρχής νοείται ως γεγονός κοιντικό.

Οί περιπτώσεις όπου ό άσθενής έχει πλήξει άξίες της κοινότητας είναι, υπό μία έννοια, οί πιο άπλές, και συνήθως του ζητείται ή διόρθωση της συμπεριφοράς του, μαζί με προσφορά θυσίας προς τα έξοργισμένα πνεύματα. Υπάρχουν όμως και συνθετότερες περιπτώσεις, τίς όποιες έπιχειρείται έρμηνεία κάθε κακού (άκόμα, δηλαδή, κι εκείνου όπου δεν υπάρχει σαφές ανθρωπινό φταίξιμο) και έξεύρεση άσφάλειας μέσα σε έναν κόσμο γεμάτο άπειλές. Θα φέρω δύο μόνο χαρακτηριστικά παραδείγματα:

Μερικές φορές άσθενεί αίφνης ένα νεογέννητο ή ή λεχώνα. Ποϋ μπορεί να όφείλεται αυτό, ιδίως μάλιστα όσον άφορά στο νεογέννητο, άφοϋ τό ίδιο δεν έχει άκόμα δράσει στη ζωή, για να του καταλογιστεί κάποιο παράπτωμα; Στην άνατολική Ουγκάντα δίνεται ή έξής έρμηνεία: Τήν άρρώστια την προκαλεί ό Mukama, τό άόρατο δίδυμο. Ή μητέρα, ήεί ό έρμηνευτικός μύθος που ύφαινεται έδω, γέννησε δίδυμο, όμως δεν τό κατάλαβε, κι έτσι πήρε στην άγκαλιά της μόνο τό ένα. Τό άλλο, ό Mukama, έμεινε έξω από την καλύβα, πάνω στο χώμα, γυμνό και πεινασμένο, και προκαλεί την άσθένεια για να τό προσέξουν και να τό δεχτούν μέσα. Ό Mukama έδω έκπροσωπεί τά λεγόμενα μικρά πνεύματα, τά όποια έπιδιώκουν σεβασμό και άποδοχή. Προς άποφυγή, λοιπόν, της άσθένειας, μόλις γεννηθεί τό παιδί γίνεται μία τελετή «διδυμότητας» κι ό Mukama καλωσορίζεται στο σπίτι,

όπου του παραχωρείται συμβολικά και χώρος.

Ἄρρωστια μπορεί νά προκαλέσει καί ὁ Ουιχυεενο, τό πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου πού σκότωσαν ἄδικα ἢ κατά λάθος. Σ' αὐτή τήν περίπτωση τό πνεῦμα μπορεί νά ἐκδικηθεῖ στρεφόμενο ἐναντίον ἀπογόνων τοῦ δράστη, καί συχνά μάλιστα ἐναντίον παιδιῶν. Ἡ ἐπέλευση κακοῦ σέ ἀθώους δέν ξενίζει, καθ' ὅσον τό ἀνθρώπινο ὑποκείμενο νοεῖται, ὅπως εἶπαμε, ὡς μέτοχος ἐνός δικτύου σχέσεων. Ἐδῶ ἔχουμε νά κάνουμε μέ μιά ἀρνητική πλευρά τοῦ ἀφρικανικοῦ κοινοτισμοῦ: τήν καθυπόταξη τοῦ ὑποκειμένου στήν συλλογική ταυτότητα (τήν οἰκογένεια καί τή φυλή) καί σέ ἕνα εἶδος συλλογικῆς ἐνοχῆς. Στό προκείμενο ἡ Ἐκκλησία καλεῖται νά εὐαγγελιστεῖ τή μοναδικότητα τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου καί τήν ἐλευθέρωσή του ἀπό ὅλα τά δεσμά, ὅπως ἔδειξε ὁ Χριστός στό περιστατικό μέ τόν ἐκ γενετῆς τυφλῶ (Ἰω. 9: 1-3).

Ἐνα ἀπό τά πεδία ὅπου φανερώνεται ἡ ὀλισθητική ἀφρικανική ἀνθρωπολογία, εἶναι ἡ χρήση τῆς μουσικῆς ὡς θεραπευτικοῦ μέσου. Γιά τόν Ἀφρικανό ἡ μουσική δέν εἶναι ἀπλῶς μιά τέχνη ἢ ὑπόθεση αισθητικῆς, οὔτε μόνο ἀναπαράσταση τῆς κοσμικῆς ἁρμονίας. Εἶναι πράξη, ἡ ὁποία παράγει τέτοια ἁρμονία. Εἶναι ἡ ἐπιστήμη τοῦ νά ζεῖς μέ πληρότητα, ἁρμονία καί ὑγεία, δίχως διχασμούς ψυχῆς καί σώματος, ὑποκειμένου καί κόσμου. Ὅπως ἔχει ληχθεῖ, «ὁ Ἀφρικανός χορεύει τή ζωή του καθαυτή»: τή γέννηση, τόν γάμο, τόν θάνατο, τή νέα σελήνη, τά πολιτικά γεγονότα κ.λπ. Δέν χορεύει, ὅμως, ἀπλῶς γιά νά ἐκφράσει τά αἰσθήματά του, χαρά ἢ λύπη. Μέ τόν χορό πράττει· κατευ-

θύνει τά γεγονότα πρὸς τήν ἁρμονία πού χρειάζεται καί πρὸς τόν συντονισμό μέ τή ζωτική δύναμη πού διατρέχει τόν κόσμο. Τό ἀνθρώπινο σῶμα εἶναι κορυφαῖο μουσικό ὄργανο, πράγμα πού ἀποτυπώνεται στόν χορό, ὁ ὁποῖος συχνά ἀπαιτεῖ τήν ἐκτέλεση πολὺ σύνθετων καί πολὺ καλά συγχρονισμένων κινήσεων. Ὑπ' αὐτή τήν ὀπτική, ἀσθένεια εἶναι ἡ παραφωνία κάποιου ἀνθρώπινου μέλους –αὐτοῦ τό

ὁποῖο καί ἀρρωσταίνει. Ἐτσι, σέ περίπτωση

ἀσθένειας ἐκτελεῖται ἡ κατάλληλη θεραπευτική μουσική, ἡ ὁποία ἀπευθύνεται στήν ἀσθένεια καί τήν πλήττει.

Ἀναπτύσσεται ἕνα εἶδος ἰατρικῶν θεατρικῶν δρώμενων, κατά τά ὁποῖα δημιουργεῖται ἕνας «διάλογος» μεταξύ τῶν παραγόμενων ἤχων καί τοῦ συγκεκριμένου ἀσθενοῦς.ᾧ

Τῆς τελευταίας δεκαετίας τό ἐνδιαφέρον γιά τόν ρόλο τῆς μουσικῆς καί τοῦ χοροῦ στίς διάφορες θεραπευτικές τελετές ἔχει ἐνταθεῖ. Ὅρισμένοι, μάλιστα, ἐπισημαίνουν ὅτι στήν Ἁγία

Γραφή ἔχει καταγραφεῖ ἡ ἀγχολυτική, ἀναληγτική, τονωτική λειτουργία τῆς μουσικῆς: ὁ Δαβίδ ἀνακούφιζε τόν Σαούλ μέ τήν ἄρπα του καί φυγάδευε ἀπ' αὐτόν τά κακά πνεύματα (Α΄ Βασ. 16: 14-23), οἱ δέ φυλακισμένοι Πέτρος καί Σίλλας ἐνισχύονταν ψέλλοντας μέσα στή φυλακή τόσο

δυνατά, ὥστε τοὺς ἄκουγαν οἱ ἄλλοι φυλακισμένοι (Πράξ. 16: 25).

Σέ κάθε περίπτωση, ἡ ἀντιμετώπιση τῆς ἀρρωστίας ἔχει ἀποφασιστικά πρὸ ὀφθαλμῶν τή δράση τῶν πνευμάτων. Χαρακτηριστική στό προκείμενο εἶναι ἡ ἐρώτηση πού διατυπώνει ὁ δυτικός ἀνθρω-

πος: Γιατί, ἄραγε, ὅποτε οἱ Ἀφρικανοὶ ὑπέφεραν ἀπὸ τὸ πρόβλημα τοῦ ἀκατάλληλου πρὸς πόση νεροῦ, δὲν σκέφτηκαν νὰ παρεμβαίνουν σ' αὐτὸ κάπως (π.χ. βράζοντάς το) ὥστε νὰ καθίσταται πόσιμο; Ἡ ἀπάντηση βρίσκεται, προφανῶς, στὸ μείζον πολιτισμικὸ πλαίσιο, προδήλως διαφορετικὸ ἀπὸ αὐτὸ τοῦ «ξεμαγεμένου» δυτικῷ κόσμου. Τὸ νὰ σοῦ προσφέρει ἡ φύση νερὸ φρέσκο καὶ δροσερὸ, νερὸ πού σέ ξεδιψάει, κι ἐσύ παρόλα αὐτὰ νὰ τὸ βράσεις,

εἶναι παράλογη προσβολὴ πρὸς τὸ πνεῦμα πού ἐγκατοικεῖ στήν πηγὴ ἢ στὸ ποτάμι! Κι ἀπὸ τὴν ἄλλη, σέ περίπτωση ἐπίσκεψης, εἶναι πολὺ δύσκολο (εἶναι ἀβάσταχτη ἀγένεια) γιὰ τὸν παραδοσιακὸ Ἀφρικανὸ νὰ μὴ δεχτεῖ τὸ νερὸ πού τοῦ προσφέρεται ἀπὸ τὸν οἰκοδεσπότη!

(Ἡ συνέχεια στὸ ἐπόμενο τεῦχος)

Μαρτυρία ὀφειλετικῆς εὐγνωμοσύνης...

Τὶς πρώτες ἡμέρες τοῦ περασμένου Αὐγούστου, μέσα στήν κατανυκτικὴ ἀτμόσφαιρα τῆς γιορτῆς τῆς Κοιμήσεως, ἔφυγε γιὰ τὴν οὐράνια πατρίδα ἡ Δήμητρα Γώγου, ἡ «γιαγιά Δήμητρα» ὅπως ἡ ἴδια -λόγω τῆς προχωρημένης ἡλικίας της- ἐπιθυμοῦσε νὰ τὴν ἀποκαλοῦμε. Ὁ Κύριος δὲν τῆς χάρισε τέκνα φυσικά καὶ ἔκγονα, ἀλλὰ προνόησε ὥστε νὰ βρεθεῖ μέσα στήν ἀγκαλιὰ τῆς στοργῆς πολυτίμων «Κυρηναίων», πού διακόνησαν τὸ γῆρας της καὶ τῆς συμπαραστάθηκαν μὲ ἀφοσίωση μέχρι τῆς δύσης τῆς ἐπίγειας ζωῆς της.

Θύμιζε μοναδικὰ τὴ χήρα τῆς Παραβολῆς! Παρότι ἡ πενιχρὴ σύνταξή της δὲν ἐπαρκοῦσε ὥστε νὰ τῆς ἐξασφαλίσει τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα καὶ βασικά, ἡ γερόντισσα πρόσφερε ἀγαπητικὰ τὸ ὑπέρημά της, τὸ ὁποῖο μετουσίωνε χαρισματικὰ σέ ἀπόσταγμα χριστιανικῆς ἀλληλοϊώσης, προκειμένου νὰ συντρέξει κατὰ δύναμη τὸ ἔργο τῆς Ἱεραποστολῆς.

Ἡ καθοσυνάτη «γιαγιά» ὑπῆρξε πραγματικὰ ἓνας ἄνθρωπος διακριτικός, ἀπλὸς καὶ ταπεινός. Μ' αὐτὴ τὴν ὀλιγόγραφη ἀναφορὰ στὸ τίμιο πρόσωπό της, δὲν ἐπιθυμοῦμε νὰ τῆς ἀποδώσουμε

κάποιον ἀνθρώπινο ἔπαινο καὶ ἀναγνώριση. Ἐπιπλέον, ἡ ψυχὴ της ἀπαλλαγμένη ἀπὸ ὀτιδήποτε φθαρτὸ καὶ μάταιο τοῦ κόσμου αὐτοῦ, ἀναπαύεται ἤδη «ἐν χώρᾳ ζώντων». Θὰ θέλαμε μόνο ἀπὸ καρδιάς, συλληπιτανεύοντας προσευχητικὰ καὶ ἀθόρυβα τὴν ἐξοδὸ της πρὸς τὸ ἀνέσπερο Φῶς, νὰ τῆς ἐκφράσουμε ἓνα μεγάλο καὶ περιεκτικὸ "εὐχαριστῶ", γιὰ ὅσα πολυτίμα μᾶς ἔμαθε μὲ τὸ ἀγιασμένο καὶ ἀξιόμιμτο παράδειγμά της, γιὰ τὸν ὀλοζώντανο καὶ χειροπιαστὸ παράδεισο πού ἄνοιγε μπροστὰ στὰ μάτια μας ἡ κάθε ἀναστροφή μαζί της.

Ἐπειδὴ εἶναι ἡ σύντομη αὐτὴ μαρτυρία τῆς εὐγνωμοσύνης μας καὶ μιά ἔμμεση ταπεινὴ εὐχαριστήρια ἀναφορὰ σὲ τὶς τόσες ἄλλες παρόμοιες περιπτώσεις, στοὺς χιλιάδες τῶν ἐπωνύμων καὶ ἀνωτύμων πιστῶν, πού συνδράμουν μὲ τὸν ἴδιο ἐνθουσιασμό, τὴν ἴδια αὐταπάρνηση, τὶς ἴδιες στερήσεις, τὴν ἴδια ἀγάπη, ἐμπιστοσύνη καὶ προσδοκία τὸ ἔργο τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν ἐθνῶν.

Νὰ μᾶς συνοδεύει ὁλοῦς ἡ εὐχή της!

Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς

Ἡ ἀνέγερση τοῦ Καθολικοῦ τῆς ἁγίας Μακρίνας, τῆς γυναικείας Μονῆς στήν περιοχή Kibuye τῆς Bukoba

*Το ἀνεγειρόμενο Καθολικό τῆς Ἁγίας Μονῆς, ἀφιερωμένο
στήν ἁγία Μακρίνα*

Σταδιακά καί
μέ ταχεῖς ρυθ-
μούς, ὁλοκληρώ-
νεται ἡ ἀνέγερση
τοῦ Καθολικοῦ τῆς
πρώτης γυναικείας

Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Μητροπόλεώς μας στό Kibuye. Ὁ
Ναός κτίζεται μέ τήν πατρική εὐλογία τοῦ Σεβασμιω-
τάτου Μητροπολίτη Ἀργολίδος κ. Ἰακώβου, ἐνῶ τή
χρηματοδότησή του ἔχει ἀναλάβει τό γυναικεῖο
Ἰσυχαστήριό τῆς ἁγίας Μακρίνας στό Ναύπλιο.

Ἐπιθυμία ὄλων μας εἶναι ὁ συγκεκριμένος Ναός νά
ὁλοκληρωθεῖ τό ταχύτερο δυνατόν, προκειμένου νά
τεθεῖ σέ λειτουργία τό Μοναστήριό μας, τό ὁποῖο ἀπέ-

χει μόλις ἑπτά χι-
λιόμετρα ἀπό τήν
πόλη τῆς Bukoba.
Ἦδη εἶναι ἔτοιμα
δύο κελιά, ἡ τρα-
πεζαρία καί οἱ ἀπο-
θηκευτικοί χώροι.

Τό ἐπόμενο διάστημα ἀναμένεται ἡ ἠλεκτροδότηση, ἡ
ὑδροδότηση καί ἡ περίφραξη τῶν ἐγκαταστάσεων
του. Ἡ Μονή ἔχει στή διάθεσή της ἑκτασθεῖς ἑκατό
στρεμμάτων, κοντά στή λίμνη Βικτώρια.

Τό Καθολικό ἔχει ἐμβαδόν 262 τ.μ. καί σχεδιάστη-
κε ἀπό τόν πολιτικό μηχανικό κ. Νικόλαο Φουρνάρη,
ὁ ὁποῖος συνδράμει τό ἐν γένει ἱεραποστολικό ἔργο
στήν Ἀφρική καί ἰδιαίτερος αὐτό τῆς Ἱερᾶς Μητρο-

Τό ζεύγος Φουρνάρη με ντόπιους εργάτες κατά την διάνοιξη θεμελίων

πόλεως Μουάνζας. Έδώ και πολλά χρόνια προσφέρει αφιλοκερδώς τις γνώσεις του στον τομέα της ναοδομίας, αλλά και κάθε άλλη δυνατή βοήθεια. Με προσωπικά σχέδια αλλά και την επίβλεψη του ίδιου, έχουν κτιστεί στην Άφρική ναοί, πνευματικά και ιεραποστολικά κέντρα, κλινικές κ.ά.

Τό σχέδιο του Καθολικού της Μονής είναι του κ. Φουρνάρη, ενώ η υλοποίησή του γίνεται υπό την επίβλεψη και τη φροντίδα του πολιτικού μηχανικού κ. Αναστασίου Tibagwa, ο οποίος είναι πνευματικό παιδί του Σεβ. Μητροπολίτη μας κ. Ίερωνύμου και έχει παρακολουθήσει πρακτικά μαθήματα ναοδομίας από τον κ. Νικ. Φουρνάρη.

Ο Ναός της αγίας Μακρίνας είναι ευμεγέθης και κτίσθηκε με την προοπτική ότι θα κληθεί στο μέλλον να δεχθεί ικανό αριθμό προσκυνητών, που θα θελήσουν να επισκεφθούν τό Μοναστήρι και να γνωρίσουν καλύτερα τό μοναχικό βίο. Έλπίζουμε και ευχόμαστε οι Άφρικανοί αδελφοί μας να θελήσουν

συνειδητά τη συστηματική και βαθιά γνωριμία με τον πλούτο της μακραίωνης παράδοσης του Όρθόδοξου μοναχισμού.

Από κάθε άποψη ή προσφορά της Μονής, στο έργο του ευαγγελισμού των ανθρώπων, θά είναι μοναδική. Ίσως, ο καρδιογνώστης Κύριος ο «*ετάζων νεφρούς και καρδίας*» φωτίσει κάποιους ώστε να επιλέξουν την «*άγαθὴν μερίδα*», όπως έπραξε και η Μαρία ή αδελφή της Μάρθας, ακολουθώντας την πλήρη και ολοκληρωτική αφιέρωση στην ισάγγελιο πολιτεία. Μακάρι τό Μοναστήρι μας να αποτελέσει μία πνευματική οδση για τούς «*κοπιώντες και πεφορτισμένους*» του κόσμου, ένα ιερό κέντρο που θά ακτινοβολεί τη Χάρη και τίς δωρεές του αγίου Πνεύματος, προς άγιασμό και σωτηρία των πιστών μας. Άμην γένοιτο!

Έκ της Ίερῆς Μητροπόλεως Μουάνζας

Νεόδμητο σταυροειδές Βαπτιστήριο

ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΝΑΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΚΑΜΙΝΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΑΤΑΓΚΑ

Η αγάπη και τό ενδιαφέρον τών ἐξ Ἑλλάδος φίλων τῆς ἱεραποστολῆς, γιά τήν πρόοδο καί τήν ἐνίσχυση τοῦ ἔργου τοῦ εὐαγγελισμοῦ τών Ἀφρικανῶν ἀδελφῶν μας, ἀποδεικνύεται ὅτι εἶναι βαθιά ριζωμένη στήν καρδιά τους. Εἶναι ἀξιοθαύμαστο ὅτι ἀκόμη καί τώρα, στούς δύσκολους καιρούς τῆς σκληρῆς οικονομικῆς κρίσης τήν ὁποία διερχόμαστε, οἱ Χριστιανοί μας δέν σκέπτονται τόν πλουτισμό τους καί τή συγκέντρωση ὑλικῶν ἀγαθῶν, τά ὁποῖα θά τούς ἐξασφαλίσουν προσωπική εὐμάρεια καί ἄνεση. Μέ φιλάδελφα αἰσθήματα χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης καί κατανόησης, βοηθοῦν ἀπλόχερα τά ἔργα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως κατὰ τό παρελθόν, ἄν ὄχι καί καλύτερα σέ κάποιες περιπτώσεις. Στή μακρινή Kamina ὁ Ναός τοῦ ἀγίου Παντελεήμονος χτίστηκε τό 1978 στήν ἄκρη τῆς πόλης, γεγονός τό ὁποῖο δημιουργοῦσε ποικίλες δυσκολίες στούς πιστούς μας. Ἡ πρόσβαση τῶν Χριστιανῶν, πού κατέφθαναν στό Ναό ἀπό τά τέσσερα σημεῖα τῆς πόλης προκειμένου νά ἐκκλησιαστοῦν, ἦταν πραγματικά πολύ δύσκολη. Ἀφοῦ ἀρχικά βρέθηκε κατάλληλη ἔκταση σέ κεντρικό σημεῖο, εὐσεβῆς δωρητής

πρόσφερε ἰκανό χρηματικό ποσό γιά νά κτιστεῖ ὁ Ναός τῆς ἀγίας Ἑκκλησίας. Δύο ὀλόκληρα χρόνια καταβάλαμε παντοειδεῖς προσπάθειες προκειμένου νά ὀλοκληρωθεῖ ἡ ἀνέγερση τῆς καινούργιας ἐκκλησίας. Παραπλεύρως αὐτῆς χτίστηκε βαπτιστήριο, ἐξατάξιο σχολεῖο, πρεσβυτέριο γιά τόν ἰθαγενή ἱερέα καί κατάλυμα φιλοξενίας γιά τόν Ἐπίσκοπο καί τούς διερχόμενους προσκυνητές καί ἱεραποστόλους.

Ἡ ἡμέρα τῶν ἐγκαίνιων ὑπῆρξε ὄντως πανηγυρική! Μέ μιά δεκαμελῆ ομάδα πού τήν ἀποτελοῦσαν ἱερεῖς, ἱεροψάλτες καί βοηθοί φτάσαμε στήν Kamina. Στήν πόλη κατέφθασαν, ἐπίσης, ἱερεῖς καί κατηχητές

Ὁ ἐγκαίνιασθῆς Ναός τῆς ἀγίας Σοφίας στήν πόλη Kamina

ἀπό τίς γύρω περιοχές, πού ἤρθαν γιά νά συμμετάσχουν στή χαρά τῆς τοπικῆς Ὁρθόδοξης κοινότητας. Περισσότερα ἀπό χίλια ἄτομα, Ὁρθόδοξοι πιστοί καί μή, παρακολούθησαν μέ κατάνυξη καί εὐλάβεια τά ἐγκαίνια τοῦ νεόδμητου Ναοῦ. Τά πρόσωπα τῶν ἀνθρώπων μας ἔλαμπαν ἀπό χαρά καί ἀγαλλίαση. Μέ τήν εὐκαιρία τῶν ἐγκαίνιων πραγματοποιήθηκε τριήμερο σεμινάριο γιά τοὺς ἱερεῖς καί τοὺς κατηχητές τῆς εὐρύτερης περιοχῆς καί πιστεύω ὅτι ἡ πνευματικὴ ωφέλεια ὄλων μας ἦταν μεγάλη. Παραμείναμε στήν Kamina γιά μία ἑβδομάδα, ὅπου εἶχαμε ἐθιμοτυπικές συναντήσεις καί ἐπαφές μέ τίς τοπικές ἀρχές τοῦ τόπου.

Πολλές οἱ ταλαιπωρίες καί οἱ κόποι μέχρι τὴν ὀλοκλήρωση τοῦ ἔργου, ἀλλῶστε ὁ Πονηρός πάντοτε θά βάλει τά ἐμπόδιά του σέ ἀνάλογες περιπτώσεις. Δόξα τῷ Θεῷ, ὅμως, ὅλα ξεπεράστηκαν καί πῆγαν κατ' εὐχὴν. Ἡ ἀνάμνηση τῶν χαμογελαστῶν προσώπων τῶν πιστῶν μας γεμίζει τὴν καρδιά μας μέ ἀνακούφιση καί μᾶς ἐνδυναμώνει γιά τὴ συνέχιση τῆς ταπεινῆς προσπάθειάς μας.

Μεταξύ τῶν ἐργασιῶν πού ἀκολουθοῦν στή ζωὴ τῆς ἱεραποστολῆς μας εἶναι ἡ καλοκαιρινὴ συγκομιδὴ τῆς μεγάλης φάρμας Lwankonko, ὅπου προσφέρεται ἡ δυνατότητα ἐργασίας σέ 170 ἄπορες γυναῖκες, πού συμμετέχουν στή συλλογὴ τῶν καρπῶν. Κατόπιν θά ἀκολουθήσουν οἱ δραστηριότητες πού πραγματοποιοῦνται κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνες, δηλαδή ἡ ἐτήσια σύναξη τῶν ἱερέων καί διακόνων, τῶν νεαρῶν ἱεροψαλιτῶν πού ἔρχονται γιά νά συμμετά-

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κατάγκας κ. Μελέτιος μέ ἱεροψαλιτες τοῦ Kolwezi

σχουν ἀπό τίς 120 ἐνορίες τῆς Ἐπισκοπῆς, προκειμένου νά μάθουν τὴν τέχνη τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς (ὄλο τὸν μῆνα Αὐγούστου) καί ἡ ἐτήσια σύναξη τῶν πρεσβυτέρων κατὰ τὸ β' δεκαπενθήμερο τοῦ Αὐγούστου, ὅπου τὴν εὐθύνη τοῦ συντονισμοῦ ἔχει ἡ πρεσβυτέρα κ. Χρυσάνθη Νικολαΐδου - Περίσογλου ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη.

Μέ τὴν ὀλοκλήρωση αὐτῶν καί πολλῶν ἄλλων ἐργασιῶν συμπληρώνεται ὁ κύκλος τῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἐπισκοπῆς μας μέχρι τὸν Σεπτέμβριο. Κατὰ τὸν μῆνα αὐτὸ ἀρχίζει ὁ νέος ἐτήσιος κύκλος μέ τὸ ἀνοιγμὰ τῶν 62 ἐκπαιδευτηρίων τῆς Ἐκκλησίας μας, τὴν ἔναρξη τῶν κατηχητικῶν μαθημάτων καί γενικά μέ τὴ συνέχιση τοῦ ὅλου ποιμαντικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖο μέ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, τὴ βοήθεια καί τίς προσευχὲς ὄλων ὑμῶν, συνεχίζουμε πρὸς δόξα τοῦ Ὁνόματος τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ.

† Ὁ Κατάγκας Μελέτιος

Ἡ πληγή τοῦ ἔδωσε ἀνάταση σωματική καί πνευματική· Μαθήματα πίστεως

Ζωή μου στήν Ἀφρική εἶναι γεμάτη ἀπό ἐκπληκτικά γεγονότα καί ἀποκαλύψεις. Μία ἀπ' αὐτές θά ἤθελα νά σᾶς διηγηθῶ. Ἀρχίζω νά σκέφτομαι ὅτι, ὅσοι θά διαβάζουν τήν ἱστορία αὐτή, θά ὑποπεύονται ὅτι υπερβάλῃ ἢ ὅτι προσπαθῶ μέ κάποιες ἔξυπνες «παραβολές» νά ἐντυπωσιάσω τό κοινό. Ἀλλά ὅσα διηγούμαι στό ἄψυχο αὐτό χαρτί, τά ζῶ καί τά γνωρίζω ἀπό πρῶτο χέρι. Δέ θά μοῦ ἄρесе νά γράψω κάτι πού προέρχεται ἀπό τή διήγηση κάποιου ἀλλοῦ, ἀλλά ἀπό αὐτά πού μοῦ διηγούνται οἱ ἴδιοι, ἔτσι, ὅπως ἐξελίσσονται οἱ καταστάσεις μέσα στή ζωή τους. Γιά νά τό πετύχω αὐτό, κάθομαι καί ἀκούω τόν καθένα δίνοντας σημασία στά ὅσα μοῦ διηγεῖται. Μπορεῖ νά σπαταλοῦσα πολὺτιμο χρόνο καί πολλῆς φορές νά δάκρυζα καί νά συγκλονιζόμουν ἀπό τήν ἐσωτερική πάλη, καί γιατί ὄχι, νά ὑπέφερα ἀπό τόν πόνο, πού μοῦ προκαλοῦσαν οἱ διηγήσεις αὐτές. Συμμετεῖχα ὅμως ὀλοκληρωτικά, καί πολλῆς φορές ἔβαζα τόν ἑαυτό μου στή θέση αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Ἀκόμα, ὅταν κοιμοῦμαι, μέσα στό ὑποσυνείδητό μου συγκρούονται ὅλα αὐτά, πού στό τέλος μέ ἀναδομοῦν καί μέ στηρίζουν.

Ἦστερα ἀπό ἕνα κοπιῶδες ταξίδι καθόμουν κάτω ἀπό τή σκιά ἑνός δένδρου, ὅταν διέκρινα στόν συνομιλητή μου, νέο ἄνθρωπο, κάτι πού μοῦ προκάλεσε ἔκπληξη καί πόνο. Ὁ ἴδιος προσπαθοῦσε νά τό κρύψει. Τήν ὥρα, ὅμως, πού κάναμε χειραψία αἰσθάνθη-

κα κάτι τό περίεργο. Ἀπό τό δεξί του χέρι ἔλειπαν ὅλα τά δάκτυλα. Ἡ ἄμεση ἀντίδρασή μου ἦταν νά αισθανθῶ οἶκτο καί πόνο, πού ἐξεδήλωσα μέ ἕνα νεῦμα τῆς κεφαλῆς καί μέ ἕνα μορφασμό τοῦ προσώπου μου. Ὁ νέος μέ πρόσεξε. Ἴσως νά μήν τοῦ ἄρесе καί μέ παρησία μέ ρωτᾷει: «Στενοχωρηθήκατε πού δέν εἶδατε τά δάκτυλά μου στό ἕνα μου χέρι;» ἐνῶ συγχρόνως μοῦ τό ἔδειχνε. Τοῦ ἀπάντησα μέ κάποια δυσκολία. «Ναί, εἰλικρινά, στενοχωρέθηκα καί πόνησα». Ἐκεῖνος ὅμως φαινόταν δυνατός καί εἶχε μέσα του ἠυμένο τό πρόβλημα. Τό δέχθηκε καί δέ ζοῦσε πιά τό δράμα του.

Καί μοῦ ἐξήγησε «Ἄν εἶχα τά δάκτυλά μου, δέ θά ἤμουν αὐτός πού ἔχετε τώρα μπροστά σας». Ἦταν ἔτοιμος νά μοῦ κάνει ὀλοκληρη διάλεξη. «Ναί, Σεβασμιώτατε, δέ θά γνώριζα τόν Χριστό, ἄν εἶχα τά δάκτυλά μου. Δέ θά ἤμουν χαρούμενος, ὅπως εἶμαι τώρα, χωρίς τά δάκτυλά μου, γιατί δέ θά εἶχα συντροφιά μου τόν Κύριο. Ἄν εἶχα τά δάκτυλά μου, θά ἔκανα ὀλων τῶν εἰδῶν τίς ἁμαρτωλές πράξεις. Μ' αὐτά τά δάκτυλα, θά ἔκλεβα ἢ θά τά χρησιμοποιοῦσα γιά κάθε κακή πράξη. Τώρα, κοιμοῦμαι, ξυπνῶ, περπατῶ καί συνδιαλέγομαι μέ τόν Θεό. Εἶναι λίγο αὐτό; Δέν εἶναι τρανή ἔνδειξη ὅτι ὁ Ναζωραῖος μ' ἀγαπᾷ καί μέ φροντίζει; Εἶναι λίγο νά ξέρω ὅτι ὁ Κύριος μοῦ ἀνοίγει τήν ἀγκάλη Του καί μέ ἀκούει, ὅταν τοῦ μιλῶ; Γι' αὐτό, τόν αἰσθάνομαι συνέχεια κοντά μου, δίπλα μου. Ἐκεῖνος μοῦ κάνει τέτοια τιμῆ κι ἐγῶ θά στενοχωριέμαι γιατί δέν ἔχω τά δάκτυλά μου;».

Μουῦ εἶπε τόσα πολλὰ σάν νά ἤθελε νά μου δώσει ἕνα γερό μάθημα. Ἔγινε ἐκεῖνος διδάσκαλος κι ἐγώ μικρός μαθητής μέ λίγη πίστη. Μέ ἀποστόμωσε. Δέν ἤξερα πῶς ν' ἀντιδράσω καί τί νά τοῦ πῶ. Προσπάθησα νά τοῦ ἐξηγήσω ὅτι ἡ ἐπιστήμη δέ θά μπορέσει νά προχωρήσει τόσο, ὥστε νά φθάσει στό σημείο νά τοῦ φυτέψει ἀλλοῖα δάκτυλα. Τόν ρώτησα ἄν σκέπτεται ὅτι ἀκόμα εἶναι νέος καί θά ζήσει τό ὑπόλοιπο τῆς ζωῆς του χωρίς δάκτυλα.

Γιά ὅλα εἶχε ἔτοιμες ἀπαντήσεις, γιά νά μέ κάνει νά αισθανθῶ πιό ἄνετα καί νά ἡσυχάσω. Ἐνῶ ἐγώ ἀκόμα ὑπέφερα μέσα μου, ἐκεῖνος ἦταν ἤρεμος κι ἔλαμπε. Τό πρόσωπό του φαινόταν χαρούμενο καί οἱ σκέψεις τοῦ προσγειωμένες. Εἶχα τήν περιέργεια ἀκόμα νά μάθω ποιὰ ἦταν ἡ ἀντίδρασή του, ὅταν συνέβη τό ἀτύχημα κι πόσο πόνεσε ψυχικά ἢ σωματικά, στήν ἀρχή, τουλάχιστον. Ὁ κάθε ἄνθρωπος ζεῖ καί κινεῖται, σύμφωνα μέ τίς καταστάσεις, ἐκεῖ ὅπου βρίσκεται. Καί στήν περίπτωση τοῦ νέου αὐτοῦ, ἡ φτώχεια τόν ἀνάγκασε νά κάνει αὐτή τήν ἐργασία - κόψιμο ξύλων μέ ἠλεκτρική μηχανή - γιά νά σπουδάσει τόν μικρότερο ἀδελφό του. Τό ἀτύχημα συνέβη, ὅταν κατά λάθος ὁ ἄλλος ὑπάλληλος πάτησε τό κουμπί, νομίζοντας ὅτι ἔβαλαν τά ξύλα στό μηχανήμα, στήν πραγματικότητα ὁμως ἦταν τό χέρι του ἐκεῖ καί

τοῦ θέρισε, κυριολεκτικά, τά δάκτυλα... Ἦταν ἄνθρωπος ὁ πόνος του. Ἐκλήψε πολύ, πάρα πολύ, ἔχασε ἀρκετό αἷμα, φώναζε καί ὁ πόνος καί ἡ σκέψη του δέν ἦταν γιά τήν ἀπώλεια τῶν δακτύλων του, ἀλλοῖα τί θά γινόταν ὁ μικρότερος ἀδελφός του.

Θεέ μου!... Πῶς εἶναι μερικοί ἀπό μᾶς πού Σέ ἀγαποῦν καί Σέ εὐγνωμονοῦν, κι ἄς βρίσκονται σ' αὐτές τίς τόσο τραγικές καταστάσεις, πού τοὺς κάνουν νά πονοῦν καί νά υποφέρουν!... Πόσο τοὺς ἔχεις προικίσει, Κύριε, μέ τή σοφία καί τό πνεῦμα Σου!... Πόσο τοὺς ἔδωσες τά χαρίσματα καί τίς ἀρετές τοῦ Ἁγίου Σου Πνεύματος!... Εἶναι οἱ ἄνθρωποι οἱ δικοί Σου πού σ' ἀκολουθοῦν, πιστά καί εὐλογοῦν, γιατί πίστεψαν στίς ἀλήθειες Σου καί εἶδαν τό φῶς τό δικό Σου νά φωτίζει τίς ψυχές τους.

Μέσα σ' αὐτό τό ἀπληρο φῶς πού δίνει ζωή καί ἀνασταίνει τίς ψυχές, δῶσε, Κύριε, στοὺς νεόφυτους τῆς Ἀφρικῆς, ὅσον κι ἄν πονοῦν καί εἶναι ἀκόμα πληγωμένοι, σωματικά καί πνευματικά, τή δύναμη νά συνεχίσουν νά Σέ ὑμνοῦν καί νά Σέ δοξολογοῦν εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

*Ἀπό τό ὑπό ἔκδοση βιβλίο
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κένυας κ. Μακαρίου
«Μαρτυρίες ζωῆς», τόμος 3.*

*Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
Κένυας κ. Μακάριος μέ
τά παιδιά τῶν Μασάι*

Στά μονοπάτια τῆς ἱεραποστολικῆς προσπάθειας στή Μαδαγασκάρη

Ζεκινᾶμε γιά τό Tulear, πού βρίσκεται στό νότιο τμήμα τῆς Μαδαγασκάρης. Ἀπό τό Ἀνταναναν-ρίβο, ὅπου καί ἡ ἔδρα τῆς Ἐπισκοπῆς μας, ἡ ἀπόσταση πού θά πρέπει νά διανύσουμε γιά νά φτάσουμε στόν προορισμό μας εἶναι 1.100 χιλιόμετρα. Τό ὁδικό δίκτυο, στό μεγαλύτερο μέρος του, εἶναι ἡλαιοδρόμοι. Σέ ὀρισμένα σημεῖα τῆς διαδρομῆς, εἴμαστε ἀναγκασμένοι νά περάσουμε ἀπό κάποιες μικρές αὐτοσχέδιες ξύλινες γέφυρες, πού ἔχουν κατασκευαστεῖ μέ κορμούς δένδρων. Οἱ περισσότερες ἀπ' αὐτές εἶναι κυριολεκτικά ἐτοιμόρροπες. Τό γεγονός μᾶς ὑποχρεώνει νά σταματήσουμε τή διέλευσή τους, προκειμένου νά τακτοποιήσουμε τή θέση τῶν κορμῶν. Πραγματικά, δέν θά ἦταν ὑπερβολή ἂν λέγαμε ὅτι κινδυνεύει ἡ ζωή μας.

Εἶναι ἀνθρώπινο τό συναίσθημα τοῦ φόβου πού μᾶς κατακλύζει, ἀλλῆ ἀυτό δέν μπορεῖ νά γίνει ἀφορμή γιά τήν ἀναβολή ἢ ἀκόμη καί τή ματαίωση τῆς ἀποστολῆς μας. Στό διάρκειας εἴκοσι δύο ὥρων ταξίδι μας, θά κάνουμε κάποια μικρή στάση δέκα λεπτῶν, γιά νά φᾶμε κάτι λιτό πού ἔχουμε πάρει μαζί μας ἀπό τήν Ἐπισκοπή. Δέν τοῦλμαμε νά προμηθευτοῦμε κάτι ἀπό τά μικρά ὑπαίθρια μαγαζάκια, γιατί τά πάντα εἶναι ἐκτεθειμένα στόν ἥλιο καί τά κάθε εἶδους ἔντομα. Δυστυχῶς ἡ καθαριότητα καί ὁποιοσδήποτε κανόνας ὑγιεινῆς εἶναι πράγματα ἀνύπαρκτα.

Βασικός σκοπός τῆς ἀποστολῆς μας σ' αὐτά τά μέρη, εἶναι νά κάνουμε βαπτίσεις. Εἶναι πολύ συγκινητικό νά βλέπεις τοὺς ἠλικιωμένους νεοφώτιστους, ὅταν βγαίνουν ἀπό τήν κολυμβήθρα. Μέ βαθιά εὐλάβεια δοξάζουν τόν Θεό, γιατί ἀξιώθηκαν νά γίνουν μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἔστω καί στή δὴση τῆς ζωῆς τους.

Στίς ἐνορίες ὅπου δέν ὑπάρχουν ναοί, οἱ βαπτίσεις γίνονται στά ποτάμια. Οἱ κατηχούμενοι μεταφέρονται στό σημεῖο τῆς βάπτισης, μέσα σέ ἰδιότυπες βάρκες ἀπό ἡλασμένους κορμούς δένδρων. Ὅσα ζευγάρια βαπτίζονται, ἀμέσως μετά προχωροῦν στήν τέλειση τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου. Στήν ἀποστολή

μας αὐτή εἶναι προγραμματισμένες χίλιες ἑξακόσιες βαπτίσεις καί ὀγδόντα ἑννέα γάμοι. Ἀμέσως μετά τήν ὀλοκλήρωση τῶν Μυστηρίων, ἀκολουθεῖ ἕνα εὐφρόσυνο πανηγύρι. Οἱ νεοφώτιστοι μέ τοὺς συγχωριανούς τους, πλημμυρισμένοι ἀπό εὐγνωμοσύνη καί αἰσθήματα χαρᾶς χορεύουν καί τραγουδοῦν μέ τόν παραδοσιακό τρόπο. Ἡ ἱεραποστολή προ-

Στιγμιότυπο ἀπό ὁμαδικές βαπτίσεις σέ ποτάμι

Τό πέρασμα στή νέα ἐν Χριστῷ ζωή

Ἐροθολῶντας τό Μυστήριον τοῦ γάμου

σφέρει γεῦμα ἀγάπης, μέ κρέας καί ρύζι σέ ὄλους τοὺς παρευρισκόμενους.

Στό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς γιά τό Ἄνταναναρίβο, περνᾶμε ἀπό ἓνα πολὺ φτωχό χωριό, ὅπου ἔχει νά βρέξει ἐδῶ καί ἓναν ὀλόκληρο χρόνο. Οἱ ἄνθρωποι ὑποφέρουν καθὼς δέν ὑπάρχει σταγόνα νεροῦ. Οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς εἶναι ὑποχρεωμένοι νά περπατοῦν 15 χιλιόμετρα, γιά νά φτάσουν στήν πιό κοντινή πηγή. Ὁ Ἐπίσκοπός μας κ. Ἰγνάτιος, βλέποντας τίς πολλῆς ἀνάγκες αὐτῶν τῶν ἀναξιοπαθόντων ἀδελφῶν μας, τοὺς προσφέρει ἀμέσως τρόφιμα καί εἶδη ἐνδύσης καί ἐπιμελεῖται τήν ἀγορά καθαροῦ πόσιμου νεροῦ, τό ὁποῖο θά μεταφερθεῖ μέ ὑδροφόρο ὄχημα σ' αὐτό τό ἀπομακρυσμένο χωριό.

Εὐλόγια διατυπώνουμε τήν ἀπορία μας, ρωτώντας τους γιατί ἐξακολουθοῦν νά κατοικοῦν σ' αὐτά τά

Ἡ προετοιμασία τοῦ γιορτινοῦ γεύματος

ἀγῶνα καί ἀπομονωμένα μέρη, πού δέν τοὺς προσφέρουν καμία εὐκολία στήν καθημερινή τους ζωή. Ἡ ἀπάντηση εἶναι ἀποκαλυπτική. Φοβοῦνται τά πνεύματα τῶν προγόνων τους, γιατί ἂν ἐγκαταλείψουν τόν συγκεκριμένο τόπο, θά δυσσαρεστηθοῦν μαζί τους καί θά γίνουν ἀποδέκτες πολλῶν δεινῶν. Μακριά ἀπό τίς ζωηφόρες δωρεές τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος, βασανίζονται καί ταλαιπωροῦνται ἀπό ἀναρίθμητες ἀνιμιστικές δεισιδαιμονίες καί κάθε εἶδους δοξασίες.

Ἐκινῶντας καί πάλι γιά τό μακρινό ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς, μᾶς χαιρετοῦν μέ τόν δικό τους χαρακτηριστικό καί ἰδιαίτερα αὐθόρμητο χαιρετισμό, ἐνῶ μᾶς φωνάζουν στήν τοπική διάλεκτο «misaotra tomproko» (εὐχαριστοῦμε πολύ). Ἄναχωροῦμε μέ τήν ἱκανοποίηση ἀλλήλα καί τήν πεποίθηση ὅτι ἀπό τήν ὀλιγόωρη συναναστροφή μας μαζί τους, ἔχουμε πάρει πολὺ περισσότερα ἀπό ὅσα ἐλάχιστα μέ τήν βοήθεια τοῦ Θεοῦ τοὺς προσφέραμε.

Οἱ ἐμπειρίες ἀπό τήν ταπεινή προσπάθειά μας, νά μεταφέρουμε σέ τοῦτες τίς ἐσχατιές τοῦ κόσμου τόν Χριστό, εἶναι πραγματικά πολλῆς καί διαφορετικῆς. Καμία ἡμέρα στήν ἱεραποστολή δέν εἶναι ἴδια μέ τίς προηγούμενες. Οἱ δυσκολίες καί τά ἐμπόδια πολλὰ. Τό ἴδιο καί οἱ εὐλογίες πού μᾶς ἐπιφυλάσσει ὁ Κύριος, ἔτσι ὥστε νά μᾶς ἐνδυναμώσει καί νά μᾶς περικρατήσει στό ἱερό καθῆκον τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν ἐθνῶν.

Ματίνα Κουβούση

Διπλή Πεντηκοστή

Η

συμμετοχή στο μυστήριο της Ήρωσύνης είναι πάντοτε ένα συγκλονιστικό γεγονός. Ἄλλιά στίς «ἄλευκές χώρες» τῆς ἱεραποστολῆς προσλαμβάνει ιδιαίτερα συγκλονιστικές διαστάσεις. Καί τοῦτο γιατί ἡ ἔνταξη στόν ἱερό κλῆρο ἑνός ἰθαγενοῦς εἶναι ἕνα πολύ μεγάλο γεγονός γιά τήν σάρκωση τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ στή ζωή τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

Τή μεγάλη ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, οἱ ὀρθόδοξοι πιστοί τῆς ἐν Κορέᾳ Ἐκκλησίας ἔζησαν μιᾶ διπλή πεντηκοστή. Βιώσαμε μέ αἰσθήματα χαρᾶς καί πνευματικῆς εὐφροσύνης καί τήν προσωπική πεντηκοστή τοῦ χειροτονηθέντος διακόνου Ἄντωνίου Λήμ.

Ἡ ὁμιλία τοῦ ὑποδιακόνου Ἄντωνίου, χαρακτηριστικό δείγμα τοῦ γνήσιου ἐκκλησιαστικοῦ ἠθους καί τοῦ ταπεινοῦ φρονήματός του, καί στό τέλος ἡ ἐκζήτηση συγγνώμης μέ τήν παραδοσιακή ἀσιατική ὑπόκλιση πρὸς ὄλο τό ἐκκλησιασμά ἔφερε ρίγη συγκινήσεως στό πλήρωμα.

Παραθέτουμε στή συνέχεια σέ μετάφραση ὁλόκληρη τήν προσφώνηση τοῦ χειροτονηθέντος διακόνου Ἄντωνίου καί ἀπόσπασμα τῆς ἀντιφώνησης τοῦ χειροτονοῦντος Σεβ. Μητροπολίτου Κορέας π. Ἄμβροσίου γιά νά «ζήσουν» καί οἱ ἀναγνώστες τήν χαρά τοῦ γεγονότος.

Ἀγαπητοί ἀδελφοί ἐν Κυρίῳ,

Εὐρισκόμενος ἐνώπιον τοῦ ἁγίου Θυσιαστηρίου στήν καρδιά μου ἐπικρατοῦν αἰσθήματα φόβου καί βαθύτατης εὐχαριστίας. Ὁ φόβος προέρχεται ἀπό τή μεγάλη εὐθύνη πού ἀναλαμβάνω ὡς διάκονος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Καί ἀποδέκτες τῶν αἰσθημάτων εὐχαριστίας μου εἶναι ὅλοι ὅσοι μέ

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορέας κ. Ἄμ...

βοηθᾶνε αὐτή τήν ἱερή ὥρα νά ὑπερικήσω τόν φόβο μου. Αὐτά τά δύο συναισθήματα δέν μπορῶ νά τά ἐκφράσω μέ λόγια.

Ὅταν πρὶν ἀπό 12 χρόνια ξεκίνησα τή νέα μου ζωή ὡς Ὁρθόδοξος Χριστιανός, στήν καρδιά μου εἶχα τά λόγια τοῦ Χριστοῦ: «Ἐγώ εἰμι τό φῶς τοῦ κόσμου. Ὁ ἀκοιλουθῶν ἐμοί οὐ μή περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀλλ' ἔξει τό φῶς τῆς ζωῆς» (Ἰω. 8,12) καί «Ἔτι μικρός χρόνος τό φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστί. Περιπατεῖτε ἕως τό φῶς ἔχετε, ἵνα μή σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ. Καί ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε πού ὑπάγει» (Ἰω. 12,35).

στή στην Κορέα

Βρόσιος προσφωνεί το νέο διάκονο

Μετά την Βάπτισή μου αγωνίστηκα να βαδίζω στη ζωή μου ακολουθώντας το φως του Χριστού. Επίσης προσπάθησα πριν με σκεπάσει το σκοτάδι να απομακρυνθώ απ' αυτό. Βλέποντας αυτή την προσπάθειά μου ο Σεβ. π. Σωτήριος μου πρότεινε να εργασθώ στη νεοϊδρυθείσα τότε Ίερά Μητρόπολη Κορέας. Και αργότερα ο Σεβ. π. Άμβρόσιος μου ανέθεσε την ευθύνη του έκδοτικού οίκου «Korean Orthodox Editions» για την έκδοση ὀρθοδόξων βιβλίων και την κυκλοφορία του μεγάλου αυτού πνευματικού θησαυρού στην κορεατική κοινωνία.

Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἔχει μεγάλη σημασία

για τή σωτηρία τῆς χώρας μας καί τοῦ λαοῦ μας. Γι' αὐτό τώρα πού καλοῦμαι νά ὑπηρετήσω ἀπό πιά ὑπεύθνη θέση βρίσκομαι σέ μεγάλη περίσκεψη.

Ὅταν γιά πρώτη φορά ὁ Σεβ. πνευματικός μου πατέρας Άμβρόσιος μοῦ ἔκανε λόγo γιά τή διακονία τοῦ κληρικοῦ ἡ καρδιά μου ἦταν γεμάτη μόνο ἀπό φόβο γιατί ποτέ μέχρι τότε δέν εἶχα ὀνειρευτεῖ τή θέση μου μπροστά στά Ἁγία τῶν Ἁγίων, στήν ἁγία Τράπεζα. Τώρα πού στέκομαι ἐδῶ νιώθω μεγάλη ἀδυναμία γιατί δέν ξέρω τί νά κάνω καί πῶς νά ὑπηρετήσω στό ἅγιο Θυσιαστήριο. Ὅμως πιστεύω ὅτι μέ φωτίζει τό φῶς τοῦ Κυρίου καί μέ βοηθοῦν ἡ Παναγία, ὁ ἅγιος Ἀντώνιος καί ὄλοι οἱ Ἁγιοί τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἐπίσης μέ βοηθοῦν μέ τήν παρουσία τους οἱ Σεβασμιώτατοι καί οἱ ἱερεῖς μας. Τέλος μέ βοηθᾶνε ἀναρίθμητοι, σάν τά ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, ἄνθρωποι πού προσεύχονται ἐντός καί ἐκτός Κορέας γιά τήν Ἐκκλησία μας.

Προσεύχεσθε γιά τήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας. Κι ἐγώ θά προσεύχομαι καί ὑπακούοντας στήν ἐντολή τοῦ Κυρίου θά πλένω τά πόδια τῶν πλησίον μου ὅπως Ἐκεῖνος ἐπλήυνε τά πόδια τῶν Μαθητῶν Του.

Τέλος παρακαλῶ ὄλους ὅσοι βρίσκεσθε ἐδῶ νά μοῦ κάνετε τήν ἐξῆς χάρη: Συγχωρέστε τόν ἁμαρτωλό ἀδελφό σας Ἀντώνιο γιατί ἔχω κάνει σέ σᾶς πολλὰ λάθη. Καί συγχωρέστε με πού τοημῶ νά γίνω διάκονος. Συγχωρέστε με.

Ἀντιφώνηση τοῦ Σεβασμιωτάτου:

Προσφιλέστατε Ὑποδιάκονε Ἀντώνιε,

Σέ λίγο θά καταστεῖς διάκονος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ λαμβάνοντας τόν πρῶτο βαθμό τῆς Ἱερωσύνης. Ὅχι γιά νά ἀποκτήσεις κάποια ἐξουσία μέ τήν κοσμική ἔννοια τοῦ ὄρου, ἀλλά γιά νά γίνεις διάκονος καί ὑπρέτης τοῦ Θεοῦ καί τῶν ἀνθρώπων. Γιά νά μιμηθεῖς, μ' ἄλλα λόγια τόν Χριστό, ὁ Ὅποιος «οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι ἀλλά διακονῆσαι,

Πρό τῆς εἰσόδου στά ἐνδότερα τοῦ καταπετάσματος

καί δοῦναι τήν ψυχὴν αὐτοῦ ἡλύτρον ἀντί πολλῶν» (Μκ. 10,45). Τό πνεῦμα τῆς διακονίας, καθὼς γνωρίζεις, εἶναι ἀντίθετο μέ τό πνεῦμα τοῦ κόσμου. Γι' αὐτό ὁ Χριστός εἶπε στούς Μαθητές Του: «Οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καί οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καί ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος» (Μτ. 20,25-27). Αὐτό σημαίνει Ἰερωσύνη. Μιά διαρκῆς προσφορά τοῦ ἑαυτοῦ μας στόν Θεό καί στόν συνάνθρωπο. Μιά ἐμπρακτική καί συνεχῆς θυσιαστική ἀγάπη πρὸς τόν Θεό καί τόν πλησίον μας γιά τόν ἐρχομό τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ «ἐντός ὑμῶν» (Λκ. 17,21).

Τό ἔργο αὐτό δέν εἶναι εὐκόλο. Τά ἐμπόδια καί ὁ ἀόρατος πόλεμος πού ὁ διάβολος κάνει στούς κληρικούς προκειμένου νά ματαιώσῃ τόν ἐρχομό τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἶναι σφοδρός. Τό ἴδιο θά κάνει καί σέ σένα. Ἄνθρωποι, ἐνδεχομένως ἀκόμη καί μέσα ἀπό τό περιβάλλον σου, θά γίνουν ὄργανα

τοῦ διαβόλου καί θά προσπαθήσουν ἴσως νά σέ πολεμήσουν. Εἶναι πολύ πιθανόν νά ἀντιμετωπίσεις καταστάσεις ζήλειας, φθόνου, εἰρωνείας, ἐμπαιγμοῦ καί ταπεινώσης. Ἐσὺ ὅμως θά πρέπει νά μὴ ἡλιθιώσεις. Νά μείνεις ἀκλόνητος. Στήν ὥρα τοῦ πειρασμοῦ νά θυμᾶσαι τά λόγια τοῦ Χριστοῦ: «Εἰ ἐμέ ἐδίωξαν, καί ὑμᾶς διώξουσιν, εἰ τόν λόγον μου ἐτήρησαν, καί τόν ὑμέτερον τηρήσουσιν» (Ἰω. 15,20). Νά ἀτενίζεις τόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ γιά νά παίρνεις δύναμη ὥστε νά συνεχίζεις τόν ἀγώνα σου κατά τοῦ πονηροῦ καί τῶν σχεδιῶν του. Καί στό τέλος θά νικήσεις. Γιατί «μείζων ἐστίν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ» (Ἰω.4,4). Ἡ νίκη καί ὁ θρίαμβος τοῦ «ἐσφαγμένου ἀρνίου» (Ἀποκ. 5,12), καθὼς μᾶς διδάσκει ἡ Ἀποκάλυψη, θά εἶναι τό τέλος τῆς ἱστορίας. Ἐάν θά ἔχεις στήν καθημερινή ἱερατική σου διακονία ὡς πρότυπο τόν Χριστό πού πληνεῖ τά πόδια τῶν Μαθητῶν του, τότε πράγματι θά εὐαρεστήσεις τόν Θεό καί τοὺς ἀνθρώπους.

Ἄγαπητέ Ὑποδιάκονε Ἀντώνιε, πρὶν προχωρή-

σεις γιά νά καταστείς διάκονος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἰσερχόμενος «εἰς τό ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος» (Ἐβ. 6, 19), θέλω νά σ' εὐχαριστήσω δημόσια γιά τήν μέχρι τοῦδε ἄψογη διακονία σου ὡς ὑπευθύνου τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου τῆς ἐν Κορέᾳ Ἐκκλησίας μας. Ἐργάστηκες μέ ζήλο, σύνεση καί αὐταπάρνηση καί μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ ἡ ἐργασία σου ἀπέδωσε πολλοῦς καρπούς. Μέ τό ἦθος σου, τή σεμνότητά σου, τή διακριτικότητά σου, καί τήν ἄριστη οἰκογένεια, τήν ὁποία δημιούργησες μέ τήν ἐξ ἴσου σεμνή καί διακριτική σύζυγό σου Θεοδότη, ἀπέσπασες τόν σεβασμό καί τήν ἀγάπη τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας μας καί ἰδιαίτερος τῆς Κοινότητος τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ, πού σέ γνώρισαν καλύτερα τά τελευταῖα δώδεκα χρόνια. Γι' αὐτό σήμερα χαιρόμαστε πολύ.

Μέ αἰσθήματα δοξολογίας καί θερμές ἰκεσίες πρὸς τόν Ὑψιστο, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πισιδίας Σωτήριος, οἱ Κληρικοί μας, οἱ Μοναχές μας καί ὄλο τό

πλήρωμα τῆς ἐν Κορέᾳ Ἐκκλησίας μας σέ συνοδεύουμε πρὸς τό ἅγιο Θυσιαστήριο. Ἀπό σήμερα θά συνεχίσεις τή διακονία σου στήν Ἐκκλησία ἀπό τήν ὑπεύθυνη θέση τοῦ διακόνου. Ἀπό σήμερα θά διακονεῖς κατά τήν τέληση τῶν Μυστηρίων καί θά ἀναπέμψεις στόν Θεό ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ αἰτήσεις καί δεήσεις ὑπέρ τῆς σωτηρίας του.

Νά εἶσαι εὐλογημένος καί νά σέ ἀξιώσει ὁ Θεός νά τόν διακονήσεις θεάρεστα μέχρι τήν τελευταία ἀναπνοή. Ἀμήν.

Παρακαλοῦμε ὄλους τοὺς ἐκλεκτοὺς ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ νά προσεύχονται ὥστε ὁ Κύριος τοῦ Ἀμπελώνος νά στείλει κι ἄλλους κληρικούς στόν ἱεραποστολικό ἀγρό τῆς Ἐκκλησίας τῆς παροικουσῆς ἐν Κορέᾳ γιά τήν περαιτέρω ἐξάπλωση τῆς ὀρθόδοξης μαρτυρίας σ' αὐτή τήν ὁμορφή καί ἀνοικτή στήν πρόσληψη κάθε καλοῦ φιλόξενη χώρα. Ἀμήν.

Ἀθανασία Κοντογιαννακοπούλου

Ὁ π. Ἀντώνιος μέ τήν οἰκογένειά του

Μιά ξεχωριστή ημέρα γιά τούς ὀρθόδοξους τοῦ Kolwezi

Κάποιες ἡμέρες μέσα στόν κύκλο τῆς ζωῆς τῆς ἱεραποστολῆς, μένουν ἀνεξίτητες ἀπό τή φθορά πού ἀναπόφευκτα ἐπιφέρει τό πέρασμα τοῦ χρόνου. Ἡ ἀνάμνηση κάποιων γεγονότων ἐξακολουθεῖ νά διατηρεῖ τή φρεσκάδα τους, τό διακριτικό τους ἄρωμα ὅσος χρόνος καί νά περάσει. Μιά τέτοια ἀξέχαστη ἡμέρα χαρᾶς καί εὐφροσύνης γιά τό Kolwezi καί γενικότερα γιά τήν Ἐπισκοπή Katanga, ἦταν ἡ ἡμέρα τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου μας κ. Μελετίου, μετά ἀπό ἀπουσία τεσσάρων μηνῶν στήν Ἑλλάδα, ὅπου ὑποβλήθηκε σέ ἁπλή καί δύσκολη ἐγχείρηση στήν καρδιά. Μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, τίς εὐχές τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί Πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε δραστικά τό πατρικό του ἐνδιαφέρον, τίς προσευχές ὄλων ὅσοι πληροφορήθηκαν τό γεγονός, ἀλλά καί ὀλοκλήρου τοῦ ποιμνίου τῆς Ἐπισκοπῆς, ἡ ἐγχείρηση ὀλοκληρώθηκε μέ ἐπιτυχία. Ἀκολούθησε ἡ περίοδος τῆς ἀνάρρωσης, ὅπου τόν Θεοφιλέστατο συμπαραστάθηκαν ἀδελφοί τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Μετανοίας του, τοῦ ὁσίου Γρηγορίου τοῦ Ἁγίου Ὑδρους.

Στό ἀεροδρόμιο τοῦ Kolwezi, πλῆθος πιστῶν ἀνέμεναν γιά νά ὑποδεθοῦν τόν ποιμενάρχη τους, νά τοῦ ἐκφράσουν τήν ἀγάπη τους, τόν σεβασμό τους

*Μικρή μαθήτρια ἐκφράζεται στή
νοηματική γλώσσα*

καί νά τόν τιμήσουν. Μετά ἀπό τή θερμή ὑποδοχή στοῦς χώρους τοῦ ἀεροδρομίου καί κατά τήν πορεία του πρὸς τήν Ἐπισκοπή, εἶχε δημιουργηθεῖ μιά μικρή πομπή αὐτοκινήτων, ὅπου ἄλλα προηγοῦνταν καί ἄλλα ἀκολουθοῦσαν τό ὄχημα στό ὁποῖο ἐπέβαινε ὁ Δεσπότης. Στά μέσα τῆς διαδρομῆς, στήν πηλατεία πού βρίσκεται στήν εἴσοδο τῆς πόλης, μαζί μέ τό συγκεντρωμένο πλῆθος τῶν πιστῶν, περιμεναν τόν Ἐπίσκοπό μας καί οἱ 72 μαθητές τῆς Σχολῆς Κωφαλάλων. ἤθελαν νά συμμετάσχουν στήν ὑποδοχή ἀλλά νά τοῦ ἐκφράσουν

καί τήν εὐγνωμοσύνη τους, διότι πρὸ ἐτῶν μέ δική του πρωτοβουλία χτίστηκε ἡ Σχολή, στήν ὁποία διαμένουν καί μαθαίνουν τή νοηματική γλώσσα.

Κάνοντας χρήση τῆς νοηματικῆς, οἱ μαθητές τῆς Σχολῆς τοῦ ἀπηύθυναν τό «*καλῶς ἦλθατε*» καί τοῦ εὐχήθηκαν «*καλή ἀνάρρωση*», ἐνῶ καθηγητής τοῦς μετάφραζε προφορικά στόν Θεοφιλέστατο τίς χειρονομίες τους. Στό τέλος δέ τόν εὐχαρίστησαν μέ ἕνα νοηματικό ἀσπασμό, ὅπως συνθιζοῦν, φέρνοντας τά δάχτυλα τοῦ δεξιοῦ χεριοῦ στά χεῖλη τους καί στέλλοντάς τον μακριά. Εἶναι ὄντως συγκινητική ἡ προσπάθεια αὐτῶν τῶν παιδιῶν, ὅταν θέλουν νά ἐκφράσουν αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης, εὐχαριστίας καί ἀγάπης. Αὐτό κάνουν καί κάθε φορά πού ἡ Ἱεραποστολή μας, μέ συντονίστρια τή μητέρα Θεανώ, τήν πολύτιμη συνεργάτιδα τῶν τελευταίων 25 χρόνων, τοῦς προσφέρει στή Σχολή τοῦς «μπούι» (τοπικό φαγητό πού μοιάζει

μέ τó ἐλληνικό ρυζόγαλλο), «μπένι» (λιουκουμάδες), καρμέλες, κάποιο μικρό δωράκι.

Ὁ Ἐπίσκοπος ἂν καί κουρασμένος ἀπό τό ταξίδι, συγκινημένος ἀπνύθινε χαιρετισμό καί λόγους εὐχαριστίας γιά τήν ὑποδοχή, σέ ὄλο τό παρευρισκόμενο πλῆθος καθώς ἐπίσης καί στίς Μοναχές, πού εἶχαν ἔρθει ἀπό τήν παρακείμενη Ἱερά Μονή τοῦ Ἁγ. Νεκταρίου γιά νά τόν ὑποδεθοῦν καί πάρουν τήν εὐχή του.

Ἡ κεντρική ὑποδοχή ἔγινε στήν ἔδρα τῆς Ἐπισκοπῆς, ὅπου στούς ἐξωτερικούς χώρους ἀπό νωρίς τό πρωί εἶχαν συγκεντρωθεῖ ἑκατοντάδες πιστοί ἀπό τό Kolwezi, τά γύρω προάστια καί τά κοντινά χωριά. Ἀπό νωρίς τραγουδοῦσαν καί χόρευαν μέ τόν παραδοσιακό ἀφρικανικό τρόπο, προετοιμάζοντας τή χαρούμενη ἀτμόσφαιρα τῆς ὑποδοχῆς. Συνηθίζουν νά χορεύουν ρυθμικά ὑπό τόν ἦχο αὐτοσχέδιων ὕμνων στήν Παναγία καί τραγουδιῶν πού ἀφιερώνουν στόν πνευματικό τους πατέρα. Στά χέρια τους κρατοῦν δῶρα ἀγάπης, ἐνῶ οἱ γυναῖκες ἔχουν μέσα σέ μία μεγάλη μανδήλα δεμένα στήν πλάτη τους τά μικρά παιδιά τους, πού πολλές φορές ζαλισμένα ἀπό τή συμμετοχή τῶν μπτέρων τους στό χορό, ἀποκοιμούνται ἤρεμα ἀκουμπισμένα στήν πλάτη τους.

Τά δῶρα πού προσφέρουν συνήθως εἶναι μικροαντικείμενα ἀπό μαχαλίτη, πού εἶναι ἄφθονος στήν περιοχή, κάποιοι ζωγραφικοί πίνακες, ἕνα ζευγος περιστεριῶν, κάποιο μικρό ζῶο, φρούτα, κάποια ἀπό τά γεννήματα τῶν καλλιιεργειῶν τους ἢ ὅ,τι μπορεῖ ὁ καθένας ἀνάλογα μέ τίς δυνατότήτες του. Γεγονός εἶναι ὅτι ὅσο πτωχός καί ἂν εἶναι κάποιος, πάντοτε θά βρεῖ κάτι γιά νά προσφέρει καί νά ἐκδηλώσει ἔτσι τά αἰσθήματά του, μία πράξη πού ἀσφαλῶς δείχνει εὐγένεια ψυχῆς καί πνευματική καλλιέργεια. Ὅταν ἡ πομπή πού συνόδευε τόν Θεοφιλέστατο ἔφτασε στίς ἐγκατα-

Στιγμιότυπο ἀπό τόν χορό κατά τήν ὑποδοχή τοῦ Θεοφιλέστατου κ. Μελετίου.

στάσεις τῆς Ἱεραποστολῆς, ὅπου βρίσκονται καί τά Γραφεῖα τῆς Ἐπισκοπῆς μας, τό πλῆθος τῶν ἀνθρώπων πού τόν περίμενε, ξέσπασε σέ ἰαχές καί ἀλαλαγμούς, ὅπως συνηθίζουν σέ παρόμοιες περιστάσεις, προκειμένου νά ἐκφράσουν αἰσθήματα χαρᾶς. Ὅλοι συνωσιζόνταν γιά νά πάρουν τήν εὐχή τοῦ Δεσπότη, ὁ ὁποῖος ἐμφανῶς χαρούμενος, μετά ἀπό ἀπουσία τεσσάρων μηνῶν, ἀπνύθινε λόγους πατρικούς ἐκφράζοντας τίς εὐχαριστίες του γιά τή συμπαράστασή τους κατά τήν περίοδο τῆς δοκιμασίας του.

Κατά τήν ὥρα τῆς προσφορᾶς τῶν δώρων εἶχε δημιουργηθεῖ μία μεγάλη σειρά, ὅπου οἱ πάντες τραγουδώντας καί χορεύοντας πλησίαζαν τόν Θεοφιλέστατο, τοῦ προσέφεραν τό δῶρο τους καί ἔπαιρναν τήν εὐλογία του. Ὅλοι ἔλαβαν κάποια γλυκίσματα, τά ὁποῖα εἶχαν ἐτοιμασεῖ γιά τήν περίσταση. Οἱ μαθητές τοῦ Kolwezi, ὁμοίομορφα ντυμένοι ὅπως πάντοτε, δώρισαν στόν πνευματικό τους πατέρα ἕνα πορτρέτο του, τό ὁποῖο παρέδωσε ὁ Διευθυντής τοῦ Σχολεῖου.

Ἡ μικρή παρένθεση τῆς ἐπιβεβλημένης ἀπουσίας τοῦ πνευματικοῦ μας πατέρα ἐκλείσει αἴσια. Εὐχή ὀλων μας, ὁ Κύριος νά τοῦ δίνει δυναμῆ καί νά τοῦ χαρίζει ὑγεία ἀκλόνητη καί μακροημέρευση, ὥστε νά συνεχίσει τήν ἀρχιερατική του διακονία στόν Ἀμπελώνα τῆς Ἀφρικανικῆς Ἡπείρου.

Ἐκ τῆς ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Κατάγκας

ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΕΣ ΨΗΦΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΚΚΡΑΣ

Τήν Κυριακή 7 Αυγούστου ἔ.ἔ., μέ τήν εὐχή καί εὐλογία τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί Πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β', στόν Καθεδρικό Ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος στήν Ἄκκρα, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἄκκρας κ. Γεώργιος τέλεσε τήν εἰς διάκονο χειροτονία τοῦ π. Θεοδώρου Sho-Sawyer. Ὁ νέος κληρικός εἶναι συμμαρτυρία τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτη π. Θεμιστο-

κληῆ Ἀδαμοπούλου, Πατριαρχικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Σιέρρα Λεόνε.

Ὁ νέος διάκονος κατάγεται ἀπό τή Σιέρρα Λεόνε, εἶναι ἔγγαμος καί πατέρας τριῶν παιδιῶν. Προετοιμάστηκε γιά τό ἱερό μυστήριο τῆς Ἱερωσύνης, φοιτώντας στό Σεμινάριο τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, τό ὁποῖο λειτουργεῖ ὑπό τή διεύθυνση τοῦ Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Γκάνας π. Ἰωσήφ Kwame Lambi, σέ κτίριο

Διανομή ἀντιδώρου καί ἀναμνηστικῶν μετά τήν ὁλοκλήρωση τῆς χειροτονίας τοῦ π. Θεοδώρου Sho-Sawyer

Στό προαύλιο του Καθεδρικού Ναού της Γκάνας, μετά την χειροτονία

έντός του προαυλίου χώρου του Καθεδρικού Ναού της Άκκρας. Προσφωνώντας τον π. Θεόδωρο ο Μητροπολίτης αναφέρθηκε στην Ευαγγελική περικοπή της ημέρας, τονίζοντας μεταξύ άλλων ότι η ζωή του Χριστιανού θά πρέπει να είναι λιτή και απέριτη, όπως ακριβώς ήταν και η ζωή του Χριστού. Προέτρεψε τον χειροτονούμενο να ακολουθήσει ένσυνείδητα τό παράδειγμα του Κυρίου, των Μαθητών Του και των Άγίων της Εκκλησίας μας και ως ταπεινός, άπλός και άφοσιωμένος στρατιώτης Του να αγωνιστεί με όλες του τις δυνάμεις προκειμένου να μεταφέρει τή φλόγα του Ευαγγελίου και τό μήνυμα της Όρθόδοξης πίστης στή Σιέρρα Λεόνε.

Τό απόγευμα της ίδιας ημέρας ο Σεβασμιώτατος μετέβη στην παραλιακή πόλη Τέμα, όπου στον Ίερό Ναό του Άγίου Νικολάου έψαψε τόν Παρακλητικό Κανόνα στην Ύπεραγία Θεοτόκο. Στην Παράκληση ήταν παρόντες ο Κυβερνήτης και τό πλήρωμα του έμπορικού πλοίου C/V Irenes Rainbow, της ναυτιλιακής εταιρίας

Τσάκος Α.Ε. Ο Κυβερνήτης πρόσφερε στό Ναό ξυλόγλυπτες εικόνες του άγιου Νικολάου και της άγίας Μαρίνης, καθώς και χρηματικό ποσό γιά νά προσφερθεί συσσίτιο στά πτωκά παιδιά της περιοχής. Ο Ναός του Άγίου Νικολάου στην Τέμα άνεγέρθηκε μέ έξοδα του Καπετάνιου Παναγιώτη Τσάκου και εγκαινιάστηκε τό έτος 2008 από τόν ίδιο τόν Μακαριώτατο κ. Θεόδωρο.

Τήν Τρίτη 9 Αυγούστου, ο Σεβασμιώτατος επισκέφθηκε ένορίες της Αρχιερατικής Περιφέρειας Άνατολικής Γκάνας. Μετά από πολύωρο ταξίδι μέσα στή ζούγκλα της τροπικής χώρας άφίχθηκε στον πρώτο σταθμό της ποιμαντικής περιοδείας του, πού ήταν ο Ίερός Ναός του Άγίου Άποστόλου και Ευαγγελιστού Μάρκου. Στή συνέχεια επισκέφθηκε διαδοχικά τις ένορίες της Άγίας Μακρίνας, του Άποστόλου Άνδρέα, του Άγίου Τρύφωνος, του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου και του Άγίου Άποστόλου Πέτρου.

Τελευταίος προορισμός ήταν ο ιερός Ναός της Γεν-

νήσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ στό χωριό Dwaha. Σέ ὄλους τοὺς σταθμούς τῆς ἱεραποστολικῆς περιοδείας τοῦ Μητροπολίτη, οἱ πιστοὶ ἀνέμεναν τόν πνευματικό τους πατέρα στήν εἴσοδο τῶν χωριῶν καί τοῦ ἐπιφύλαξαν θερμή ὑποδοχή, ἀκολουθώντας τίς ἐκδηλώσεις τῶν τοπικῶν Ἀφρικανικῶν παραδόσεων.

Στό Ναό τῆς Γεννήσεως ὁ Σεβασμιώτατος τέλεσε ὁμαδικές βαπτίσεις κατηχουμένων καί ἀπνύθινε πατρικές παραινέσεις καί συμβουλές στό πυκνό ἐκκλησίασμα. Στή συνέχεια συναντήθηκε μέ τόν βασιλιά καί τοὺς ἄρχοντες τῆς τοπικῆς φυλῆς καί συζήτησε μαζί τους διάφορα θέματα πού ἀπασχολοῦν τήν περιοχή. Ἄφου ἄκουσε μέ προσοχή τὰ αἰτήματά τους, ὑποσχέθηκε νά κάνει ὅ,τι εἶναι δυνατόν προκειμένου νά ἀνεγερθεῖ δίπλα στό Ναό, σέ ἔκταση τήν ὁποία προσέφερε ὁ τοπικός βασιλιάς, ὀρθόδοξο σχολεῖο καί κληνική. Πρὶν ἀπό τήν ἀναχώρησή του δίνει γλυκίσματα στά ἑκατοντάδες παιδιά πού εἶχαν κατακλύσει τό προαύλιο τοῦ Ναοῦ καί

ἐπισκέφθηκε τὰ φοινικοσκέπαστα παραπήγματα σά ὁποία λειτουργεῖ τό ὑποτυπῶδες σχολεῖο τοῦ χωριοῦ, ὅπου συζήτησε μέ τοὺς δασκάλους γιά τὰ προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουν ἰδιαίτερα κατά τήν περίοδο τῶν βροχῶν.

Τήν Πέμπτη 11 Αὐγούστου, ὁ Σεβασμιώτατος προῆδρευσε τῆς Ἱερατικῆς Συνάξεως τοῦ Κλήρου τῆς Μητροπόλεως, ἀπό τήν ὁποία ἀπουσίαζαν οἱ ἱερεῖς πού διακονοῦν στή Βόρεια Γκάνα καί στήν Ἀκτή Ἐλεφαντοστοῦ. Πρὶν ἀπό τή σύναξη ἐψάλλη στόν Καθεδρικό Ναό ὁ Μικρός Παρακλητικός Κανόνας.

Ὁ Μητροπολίτης, ἀφού μετᾶφερε τίς πατρικές εὐχές τοῦ Μακαριωτάτου κ. Θεοδώρου, ἀπνύθινε συμβουλές καί νουθεσίες πρὸς τοὺς κληρικούς, ἐνῶ ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση πάνω σέ θέματα πού ἀφοροῦν στή λειτουργική ζωή. Στή συνέχεια συναντήθηκε μέ τίς πρεσβυτέρες, οἱ ὁποῖες κατά τή διάρκεια τῆς συνάξεως πραγματοποιοῦσαν τή δική τους ἐτήσια συνάντη-

Μέ τόν Κυβερνήτη καί τό πλήρωμα τοῦ ἐμπορικοῦ πλοίου C/V Irenes Rainbow

Μέ τους δασκάλους καί τους μικρούς μαθητές των φοινικοσκέπαστων παραπηγμάτων πού λειτουργούν ὡς αἰθουσες διδασκαλίας

ση. Στό σύντομο χαιρετισμό του τόνισε τόν ιδιαίτερο ρόλο τῆς πρεσβυτέρας στήν ἐνοριακή ζωή καί τῆς ζήτησε νά εἶναι πάντοτε τό φωτεινό παράδειγμα γιά τίς ὑπόλοιπες γυναῖκες.

Τήν Παρασκευή 12 Αὐγούστου ἐπισκέφθηκε ἐνορίες τῆς Ἀρχιερατικῆς Περιφέρειας Σουέντρου Ἀφράνσι καί κατέθεσε τόν θεμέλιο λίθο τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Φιλανθρώπου Χριστοῦ στό χωριό Γκομόα Ἀφράνσι. Στήν εἴσοδο τοῦ χωριοῦ τόν ὑποδέχθηκαν οἱ φίληρχοι καί πλῆθος πιστῶν. Εἶχε δέ τήν εὐκαιρία νά τελέσει τρισάγιο στή μνήμη τοῦ π. Κυριάκου, τοῦ πρώτου Ὁρθοδόξου ἱερέως, ὁ ὁποῖος χειροτονήθηκε τό 1976 ἀπό τόν τότε Μητροπολίτη Ἰσραήλ Ἀκκρας καί μετέπειτα Πηλουσίου, αἰμυνηστο κυρό Εἰρηναῖο. Κατά τή διάρκεια τῆς ἐπισκέψεως συναντήθηκε ἐθιμοτυπικά μέ τους φίληρχους τῆς περιοχῆς, ἐνώ τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας ὑποδέχθηκε στό Ἱεραποστολικό Κέντρο τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ἰσραήλ Ἀκκρας, ὁμάδα ἐθελοντῶν Ἱεραποστόλων ἀπό τίς Η.Π.Α.

Στόν Καθεδρικό Ναό τῆς Ἰσραήλ Ἀκκρας, τήν Κυριακή 14 Αὐγούστου, τελέσθηκε θεία Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου, συμπαραστατομένου ἀπό τόν Γενικό Ἀρχιερατικό Ἐπίτροπο π. Ἰωσήφ Kwame Labi, τόν

π. Δανιήλ Abonsah, τους Διακόνους Βασίλειο Labi καί Θεόδωρο Sho-Sawyer, ἀπό τήν Σιέρρα Λεόνε καί τόν ἐξ Ἀμερικῆς ἱερέα π. Νεκτάριο Trevino. Μετά τή θεία Λειτουργία ἔγινε ἀρτοκλασία καί ὁ Σεβασμιώτατος ἀπευθύνθηκε στό ἐκκλησίασμα ἀναφερόμενος στό πρόσωπο τῆς Παναγίας.

Στή συνέχεια τέλεσε τόν ἀγιασμό γιά τήν ἔναρξη τῆς λειτουργίας τῶν κατηχητικῶν σχολείων, εὐλόγησε τους κατηχητές, τίς κατηχήτριες καί τά παιδιά καί ἀφοῦ διένευμε τό ἀντίδωρο ἐπισκέφθηκε τίς αἰθουσες τῶν κατηχητικῶν καί ἐνημερώθηκε γιά τή διδακτική ὕλη.

Τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας χοροστάτησε στόν Μεγάλο Ἑσπερινό στόν Καθεδρικό Ναό τῆς Ἰσραήλ Ἀκκρας, ἐνώ ἀνήμερα τῆς ἐορτῆς λειτούργησε καί κήρυξε στόν πανηγυρίζοντα Ναό τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στήν πόλη Κασόε. Μετά τό πέρας τῆς θείας Λειτουργίας καί πρὶν ἀπό τή διανομή γεύματος σέ ὅλο τό ἐκκλησίασμα, ὁ Μητροπολίτης εἶχε τήν εὐκαιρία νά συναντηθεῖ καί νά συνεργαστεῖ μέ τά μέλη τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου.

Τό ἀπόγευμα ἀναχώρησε γιά τήν βόρεια Γκάνα προκειμένου νά ἐπισκεφθεῖ τίς ἐνορίες πού βρίσκονται κοντά στά σύνορα μέ τό Μάλι καί τήν Μπουρκίνα Φάσο.

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰσραήλ Ἀκκρας

Ἑρώτηση:

Μπορούμε νά ανακηρύσσουμε ἅγιους σήμερα στίς ἱεραποστολικές χώρες;

Ἀπάντηση:

Ἀπάντηση:

Τό ἐρώτημα αὐτό εἶναι δυνατόν νά ἀναφέρεται σέ δύο περιπτώσεις-τάξεις: α) Σ' ἐκείνους τοὺς χριστιανούς (κληρικούς ἢ λαϊκοὺς) πού ἐγκατέλειψαν τήν πατρίδα τους καί πῆγαν μέ ζῆλο σέ διάφορες μακρινές χώρες, γιά νά ἐργαστοῦν καί νά διακονήσουν ὡς ἱεραπόστολοι, καί β) Σ' ἐκείνους τοὺς γηγενεῖς καί ἰθαγενεῖς χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι ἀσπάστηκαν τή χριστιανική διδασκαλία καί προσῆλθαν στήν Ἐκκλησία.

Φυσικά, ἅγιοι μπορεῖ νά ἀναδειχτοῦν καί ἀπό τίς δύο τάξεις. Δέν εἶναι δυνατόν νά γίνει διάκριση καί νά ἀποκλειστοῦν χριστιανοί (κληρικοί ἢ λαϊκοί) τῆς μιᾶς τάξεως. Ἀπό τή στιγμή πού κάποιος βαφτιστεῖ κανονικῶς ὀρθόδοξος χριστιανός δυνάμει τουλάχιστον εἶναι ἅγιος. Πρβλ. τό Ρωμ. 1,7 τοῦ ἀποστόλου Παύλου: «Πᾶσιν τοῖς οὔσιν ἐν Ρώμῃ ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις» (πρβλ. καί Α' Κορ. 1,2, Β' Κορ. 1,1, Ἐβρ. 6,10).

Βεβαίως τό προκείμενο ἐρώτημα, ὅπως καταλαβαίνουμε, δέν ἀναφέρεται στήν οὕτως εἰπεῖν γενική ἀγιότητα, ἀλλὰ ἀναφέρεται στοὺς χριστιανούς ἐκείνους πού «ἀγίασαν», ὅπως συνήθως λέγεται. Ἀναφέρεται εἰδικῶς σ' ἐκείνους πού ἐπέδειξαν στήν ἐπίγεια ζωή τους ἐξαιρετικές ἀρετές, ὑποβλήθηκαν σέ θυσίες καί διεξήγαγαν ἀγῶνες ὑπέρ τῆς ἀληθείας τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας Του. Ἀναφέρεται στοὺς κατ' ἐξοχὴν ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ.

Ἔτσι ἅγιοι μπορεῖ νά ἀναδειχθοῦν καί ἀπό τίς δύο (παρα)τάξεις χωρίς καμιὰ διάκριση. Ἐκεῖ πού μπορεῖ νά γίνει διάκριση εἶναι στήν ἐπιλογή καί χρησιμοποίηση τῶν ὄρων σχετικά μέ τήν «ἀγιοποίηση» ἐνός μέλους τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως

ἐπίσης καί στή διαδικασία αὐτῆς τῆς «ἀγιοποίησης». Μπορεῖ, λοιπόν, νά ἀναδειχθοῦν ἅγιοι μέσα σέ κάποια ἱεραποστολική χώρα ἢ χωριό ἢ καί ἱερά μονή. Ἀλλὰ χρειάζεται προσοχή. Δέν πρέπει νά σπεύδει ἡ κρατοῦσα ἐπίσημη ἐκκλησιαστική ἀρχή νά πάρει τήν πρωτοβουλία γιά ἀνακήρυξή τους ὡς ἁγίων.

Ἡ πράξη καί ἡ λέξη ἀνακηρύσσω-ἀνακήρυξη δέν ἔχει καλῶς, ἀλλὰ οὔτε καί ἀνταποκρίνεται στήν ὀρθόδοξη πρακτική. Ὁ ὅρος ἀνακήρυξη ἐκτός τοῦ ὅτι ἔχει καί κάποια νομική χροιά, δίνει τήν ἐντύπωση νομικῆς διαδικασίας (ὅπως καί τό «ἀγιοποίηση»), παρέχει καί τή δυνατότητα νά θεωρήσουμε ὅτι αὐτή ἐπιβάλλεται ἔξωθεν βεβιασμένα, ἴσως καί ἀπό λόγους σκοπιμότητας, χωρίς νά ἀνταποκρίνεται πλήρως καί στά πράγματα, στήν ἀλήθεια. Ἀντιθέτως θά λέγαμε ὅτι ἡ ἀγιότητα κάποιου ἁγίου θά πρέπει νά «ἐπιβάλλεται» ἐλευθέρως στοὺς ἀλλήλους ἀπό τή ζωή καί τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης του, καθὼς καί ἀπό τή χάρη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία διαχέεται στοὺς γύρω ἀνθρώπους διά μέσου τοῦ ἁγίου καί τῶν θαυμάτων του, χωρίς προπαγανδίσματα.

Τότε οἱ ἄνθρωποι γνωρίζουν καί ἀναγνωρίζουν τήν ἀγιότητα ἐνός χριστιανοῦ, ἀφοῦ ἔνεκα τοῦ βίου του τόν ἰκάνωσε νά γίνει δοχεῖο ἢ ἀγωγός τῆς χάριτος Του, τῆς εὐδοκίας Του (πρβλ. Ματθ. 3,17 κ.ἄ.), τῆς εὐαρέσκειάς Του. Ὅταν διά μέσου αὐτοῦ τοῦ ἁγιασμένου γίνονται θαύματα, οἱ πιστοί, τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, καταλαβαίνουν καί δέχονται ὅτι δι' αὐτῶν μιλάει καί ἐνεργεῖ ὁ Θεός. Παραδέχονται ἀβιάστως ὅτι ὁ Θεός τοὺς ἔχει χαριτώσει, ὅτι τοὺς ἀναγνωρίζει ὡς δικούς του καί καλεῖ τοὺς ἀκούοντες καί βλῆπο-

ντες τὰ θαυμάσιά Του νά λάβουν καί αὐτοί τή χάρη Του μέ τήν προσέγγιση καί ἐνθύμηση τοῦ ἁγίου, μέ τήν ἐπίκλησή του καί τήν παράκλησή του, διά τῶν «πρεσβειῶν» του, καθώς καί μέ τή μίμησή του.

Ἔτσι τήν ἀναγνώριση ἑνός (ὡς) ἁγίου τήν κάνει πρῶτα ὁ Θεός. Διαφωτιστικό εἶναι καί τό Γαλ. 4,9: «Νῦν δέ γνόντες Θεόν, μᾶλλον δέ γνωσθέντες ὑπό Θεοῦ». Στή συνέχεια ἀκολουθοῦν οἱ ἄνθρωποι, οἱ πιστοί, πολλῆς φορές μάλιστα καί μὴ πιστοί ἢ ἀλλόπιστοι. Γι' αὐτό στήν ὀρθόδοξη κανονική γλώσσα προτιμότερη εἶναι τουλάχιστον κατ' ἀρχάς ἡ λέξη ἀναγνώριση, ἀφοῦ ἀλλήλωσε αὐτή προηγείται. Ὡστόσο ὕστερα μπορεῖ καί πρέπει νά ἀκολουθεῖ καί ἡ ἐπίσημη ἐκκλησιαστική ἀνακήρυξη (ἡ τυπική ἐπικύρωση), ἡ ἀγιωνυμία, καθώς καί ἡ κατάταξη ἑνός ἀναγνωρισμένου ἀπό τή συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας ἁγίου στό ἑορτολόγιο καί στό ἀγιολόγιο καί στό ἡμερολόγιο.

Σημείωση: Σήμερα τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο γιά τήν κατάταξη τῶν ἁγίων στό ἑορτολόγιο τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἀναφέρει σέ εἰδική μελέτη του ὁ μητροπολίτης Δέρκων Κωνσταντῖνος («Ἡ ἀναγνώρισις ἁγίων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ κατά τήν τάξιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου», *Ἐπιστημονική Παρουσία Ἐστίας Θεολόγων Χάλκης*, τόμ. Α', Ἀθήναι 1987, σελ. 231), λαμβάνει ὑπ' ὄψιν του τὰ ἑξῆς:

«1. *Τήν κοινήν συνείδησιν τῶν τε ποιμένων καί ποιμενομένων, ἥτις διαγινώσκει καί διαπιστοῖ τοὺς πραγματικούς ἁγίους, ὡς συνέβαινεν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀδιαιρέτῳ Ἐκκλησίᾳ,*

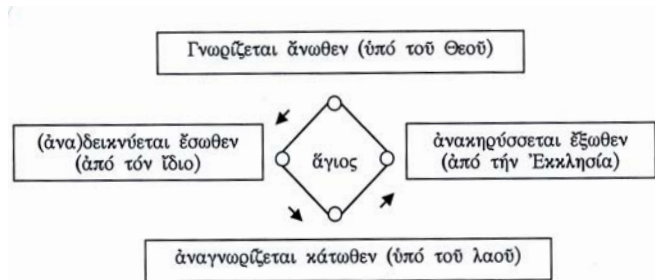
2. *Τήν βεβαίωσιν τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου (ἢ ἀναλόγου ἀνεγνωρισμένης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς) ὑποβάλλοντος τῇ Μητρί Ἐκκλησίᾳ, διά τῆς εἰς ἦν ἀνήκει Τοπικῆς Ἐκκλησίας, τήν ἀδιάσειστον πεποίθησιν περί τῆς ἀγιότητος τοῦ περι οὗ πρόκειται ὀσίου καί ἐκφράζοντος οὕτω τήν κοινήν ἐπιθυμίαν καί παράκλησιν Κλήρου καί*

Λαοῦ περί κατατάξεως αὐτοῦ ἐν τῇ χορείᾳ τῶν Ἁγίων,

3. *Τήν ἔκθεσιν τῆς Κανονικῆς Ἐπιτροπῆς βάσει τοῦ συνυποβαλλομένου φακέλλου.*

4. *Τήν ἀπόφασιν τῆς συνελεύσεως τῶν ποιμένων, ἥτοι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, οὐδεμιᾶς ἄλλης διαδικασίας ἀπαιτουμένης, ἐκτός τῆς ὑπό τῆς Συνόδου ἐπικυρώσεως τοῦ Τόμου τῆς ἀναγνωρίσεως». Πρβλ. καί Παν. Μπούμης, *Κανονικόν Δίκαιον*, Ἀθήνα 2008, σελ. 253.*

Καί γιά νά παραστήσουμε τό ἐκκλησιαστικό γεγονός τῆς ἀναδείξεως ἑνός ἁγίου πιά συστηματικά καί σχηματικά θά λέγαμε: Ὁ ἅγιος κατ' ἀρχάς «γνωρίζεται» ἄνωθεν, ὑπό τοῦ Θεοῦ· ἀκολουθῶς (ἀνα)δεικνύεται ἔσωθεν, ἀπό τόν ἴδιο· στή συνέχεια ἀναγνωρίζεται κάτωθεν, ὑπό τοῦ λαοῦ· καί ὕστερα ἀνακηρύσσεται ἔξωθεν ἀπό τήν Ἐκκλησία.

Ὡς τελική, λοιπόν, ἀπάντηση στό τεθέν ἐρώτημα μπορούμε νά δώσουμε ἐπιγραμματικά τήν ἐξῆς: Εἶναι δυνατόν νά ἀνακηρύσσουμε καί νά ὀνομάζουμε καί σήμερα ἁγίους στίς ιεραποστολικές χώρες καί ἀπό τήν τάξη τῶν ιεραποστόλων καί ἀπό τήν τάξη τῶν ἰθαγενῶν χριστιανῶν. Πλὴν ὅμως πρέπει νά πληροῦνται καί νά τηροῦνται καί οἱ ἀπαραίτητες προϋποθέσεις καί ἡ κανονική καί ὀρθόδοξη τάξη τῆς ἀναγνωρίσεως καί ἀνακηρύξεως.

Παν. Ἱ. Μπούμης

«τῶν δέ μαθητῶν καθὼς νύπορεῖτό τις ὤρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς... ἀδελφοῖς»

(Πράξ. ια' 29)

Ἄπο 1-4-2011 ἕως 31-6-2011 προσεφέρθησαν στό Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τά παρακάτω χρηματικά ποσά γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἀπό τοῦς:

Ioannou S. 35,91 • Phloridis G. Ph. 68,08 • Vlahos M. 71,49 • Ἀβτζηγιάννη Κ. 20 • Ἀγαθαγγέλιου Β. 50 • Ἀδάμου Π. 20 • Ἀδελφό Π. 250 • Ἀθανασιάδη Ν. 50 • Ἀθανασιάδου Ἀ. 30 • Ἀθανασίου Ἐ. 50 • Ἀθανασίου Ὡ. 60 • Ἀλαφροπάτη Ε. 20 • Ἀλεξάκη Ἰ. 500 • Ἀλεξάνδρου Ἰ. 100 • Ἀλικάκο Γ. 206,39 • Ἀναγνωστοπούλου Ἐ. 800 • Ἀναστασίου - Κυργιαλάνη Ζ. 50 • Ἀναστασίου Μ. 10 • Ἀνδρεαδάκη Ν. 30 • Ἀνταληόπουλο Γ. 100 • Ἀντωνάκου Ἰ. 100 • Ἀντωνίου Ἰ. 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3061) 1.300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3640) 1.750 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3316) 1.800 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2290) 1.000 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2091, 3855) 90 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3764) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3764) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2604) 40 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3191) 3.000 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3748) 2.000 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3035) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2085) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2261) 40 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2086) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3353) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1869) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3620) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2211, 3766) 200 • Ἀνώνυμο (Δ.Ε.Π. 679) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3794) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2188) 60 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε.

2855) 110 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3862) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1975) 1.000 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2633) 500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3263) 250 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2209) 500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2158, 3652) 90 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2824) 120 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3164) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3167) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1861) 250 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1774) 5 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3205) 125 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3527) 60 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3034) 17 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3939) 60 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3873) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3869) 60 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 227) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3807) 10 • Ἀνώνυμο (Δ.Ε.Π. 673) 10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2466) 500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3379) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3378) 400 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3531) 55 • Ἀποστολίδου Ἐ. 140 • Ἀποστόλου Ἀ. 390 • Ἀραμπατζίδου Δ. 100 • Ἀσημάκη Κ. 65 • Ἀτματζίδου Ἀ. 25 • Αἰβαζάκη Ἀ. 80 • Βάββη Ν. 50 • Βαλωμένου Β. 30 • Βαρθάλη Χ. 150 • Βαρούτα Ἰ. 75 • Βασιλειάδη Κ. 50 • Βασιλειάδου Ἀ. 30 • Βασιλείου Ἀ. 50 • Βατίδου Ἐ. 20 • Βαϊνά Γ. 150 • Βάιο Γ. 40 • Βενιέρη Α. 30 • Βεργόπουλο Ἰ. 50 • Βέττα Γ. 90 • Βιέννα Ἀ. 150 • Βιζένκο Γ. καί Ἀ. 30 • Βιθαέτη Ἰ. 10 • Βηλασόπουλο Γ. 60 • Βηλάχο Ἀ. 200 • Βηλαχογιάννη Ν. 200 • Βογιατζιδάκη Μ. 50 • Βογιαζόγλου Ἐ. 45 • Βράχο Μ. 40 • Βρούβα Ἀ. 100 • Γαβριήλ Μ. 65 • Γεωργοκώστα Γ. 30 • Γεωργόπουλο Ἰ. 1.000 • Γεωργόπουλο Κ.

100 • Γεωργοτά Γ. 80 • Γεωργουλά Ε. 490 • Γιαννακόπουλο Ἀ. 100 • Γιαννακοπούλου Ἐ. 50 • Γιαννέλου Ἡ. 60 • Γιαννέλου Ὡ. 20 • Γιαφέντη Κ. 100 • Γκανασούλη Τ. 95 • Γκιόκα Σ. 130 • Γκιουζένη Ἀ. 300 • Γκίλλη Ἀ. 60 • Γραμματικοῦ Ἀ. 100 • Γυαλίστρα Δ. 200 • Γώγου Δ. 100 • Δελητόλη Θ. 20 • Δεληγιάννη Κ. 200 • Δεμενόπουλο Ν. 65 • Δημαράτου Ὡ. 100 • Δημητριάδου Ε. 120 • Διαμαντή Ἀ. 10 • Διζέλο Θ. 150 • Δόβρη Χ. 55 • Δουβλίδου Ἐ. 100 • Δραγάτη Μ. 100 • Δραγάτη Σ. 100 • Δρακουλάκη Μ. 100 • Δρίτσα Π. 500 • Δριτσούλα Λ. 35 • Δρούγκα Χ. 10 • Εὐθυμίου Γ. 150 • Εὐθυμίου Ο. 60 • Ζαηακώστα Β. 500 • Ζαφίρη Μ. 10 • Ζαρκαδά Μ. 20 • Ζαχαράκη Μ. 100 • Ζαῖρη Σ. 50 • Ζένιου Ἐ. 20 • Ζέρβα Ἀ. 30 • Ζιώγα Ε. 100 • Ζουμπουλόγλου Χ. 100 • Ἡλιοπούλου Γ. 70 • Ἡσυχαστήριο «Οἱ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΟΙ» 30 • Θαλασέλη Π. 200 • Θεοδοσιάδη Ε. 35 • Θεοδωρακάκη Ζ. 50 • Θεοδωράκη Φ. 50 • Θεοδωρίου Ἀ. 30 • Θεοδωρίου Ε. 40 • Ἰσαρη Ἰ. 65 • Ἰσταυριόγλου Ἀ. 100 • Καββούρη Ἰ. 200 • Κακαράτζα Ἀ. 40 • Καηδέρη Π. 100 • Καηπάκη Ἐ. 50 • Καητεζιώτη Ἰ. 50 • Καηλύβα Ἐ. 300 • Καμπουρέλλη Ε. 50 • Κανδαράκη Ἀ. 100 • Καντά Ν. 200 • Καντιδάκη Ἰ. 90 • Καπελιώτη Μ. 130 • Καπίκη Δ. 30 • Καραβάνη Ε. 60 • Καραδαηῆ Σ. 100 • Καρακατσάνη Ἀ. 65 • Καραμέτσου Μ. 10 •

Έγκαίνια σχολείου στο Μαλλάου από τόν Σεβ. Μητροπολίτη Ζάμπιας καί Μαλάου κ. Ίωακείμ

Καραολάνη Κ. 100 • Καρασακαλίδη Μ. 50 • Καρδάρα Ά. 100 • Καρουζάκη Κ. 50 • Καρύδη Ε. 50 • Καταχιώτου Μ. 50 • Κατηφόρη Χ. 50 • Κατηχ. Σχ. Ι.Ν. Άγ. Γεωργίου 100 • Κατηχ. Σχ. Όσίων Μετεωριτών Πατέρων 100 • Κατιδενίου Ν. 30 • Καφετζοπούλου Έ. 130 • Κεκάκη Μ. 30 • Κεραμιδάρη Π. 30 • Κιάκη Π. 100 • Κοζιώρη Ά. 50 • Κολλιοπούλου Χ. 50 • Κομαρίνα Ί. 50 • Κονδύλη Ί. 50 • Κορακιανίτου Ά. 300 • Κορνάρο Χ. 50 • Κορρέ Π. 15 • Κοσμά Σ. 20 • Κουζαγιώτη Χ. 130 • Κούλη Ά. 150 • Κούλη Ί. 200 • Κουλοπούλου Έ. 300 • Κουλουμπή Φ. 115 • Κουνιάκη Ί. 100 • Κουπαράνη Σ. 100 • Κουρεϊλίδου Έ. 20 • Κουρεϊλίδου Ί. 20 • Κουσσουνάδη Μ. τοΰ Ί. 100 • Κουτογιάννη Δ. 200 • Κουτσιούρη Γ. 70 • Κρεζιά Έ. 50 • Κρενδρόπουλο Γ. 150 • Κρουστάλλη Β. 100 • Κυπριωτάκη Κ. 50 • Κυριαζοπούλου Σ. 200 • Κυριακίδη Ά. 30 • Κυριακού Ί. 100 • Κυψέλη Σ.

10 • Κωνσταντάκου Ε. 5 • Κωνσταντινίδου Έ. Μ. 100 • Κωνσταντοπούλου Β. 25 • Κωτσάκη Ά. 200 • Λεβεσάνο Ν. 650 • Λεμπέση Ά. 100 • Λένη Ά. 50 • Λιναρδάτου Έ. 50 • Λιόληου χ. 50 • Λίτο Σ. 200 • Λίτσα Π. 50 • Λουβή Μ. 50 • Λουδάρο Έ. 100 • Λουκάκη Π. 100 • Μαγκλιβέρα Σ. 100 • Μαζωνάκη Έ. 100 • Μαθιοπούλου Γ. 100 • Μακρέλη Ί. 30 • Μακρή Ί. 10 • Μακρή Φ. 300 • Μακροπούλου Έ. 30 • Μαμάτσιο Έ. 40 • Μάνεση Ί. 80 • Μάνθου Γ. 15 • Μαντζακούφα Ά. 10 • Μαντζούνη Γ. 10 • Μανώλακα Μ. 20 • Μαργαρίτη Κ. Ί. 10 • Μαργέλη Π. 150 • Μαρκέλου Γ. 60 • Μάρκογλου Γ. 60 • Μάρκογλου Μ. 20 • Μάρκου Ά. 20 • Μαστίχη Ά. 50 • Ματσιώτα Έ. 100 • Μαυραντώνη Έ. 100 • Μαϊθακάκη Ν. 30 • Μελαχροινό Ί. 30 • Μέμμου Ε. 100 • Μεραντζή Ε. 20 • Μήτσιου Ν. 10 • Μήτσο Χ. 30 • Μικρόπουλο Γ. 100 • Μιχαηλίδη Ί. καί Κ. 100 • Μιχαηλίδου Έ. 20 • Μιχαηλάκη Α. 30 • Μιχαηλόγλου Α. 30 • Μονή Ίερου-

σαλήμ 40 • Μονή Καρακάλου 100 • Μουστάκα Γ. 150 • Μουστακίδου Δ. 80 • Μουhtarόπουλο Ά. 40 • Μπακαούκα Α. 100 • Μπαρμπαρούτση Ί. 70 • Μπάμπη Π. 50 • Μπανάκα Ε. 15 • Μπάνη Γ. 20 • Μπάρδη Ε. 10 • Μπάρλο Ά. 70 • Μπελαχρή Ί. 400 • Μπέλλου Β. 20 • Μπελόκα Π. 320 • Μπίκα Α. 50 • Μπίνα Ά. 200 • Μπινιάρη Κ. 50 • Μπινίκο Ν. 80 • Μπιτσάνη Ά. 30 • Μπιλόντζου Π. 20 • Μποζόπουλο Κ. 60 • Μπονδούκα Κ. 50 • Μπουζάνη Σ. 50 • Μπουλούκου Ά. 50 • Μπούρμπα Έ. 150 • Μπουρσινοΰ Β. 50 • Μπουτζέλη Ζ. 20 • Μπουχλή Μ. 330 • Μυλωνά Ε. 50 • Μωρή Θ. 500 • Μωρογιάννη Χ. 65 • Νάκου - Νίτσα Ά. 200 • Ναό Άγ. Άλεξάνδρου 100 • Ναό Άγ. Άποστόλων 190,30 • Ναό Άγ. Δημητρίου 50 • Ναό Άγ. Δημητρίου 190 • Ναό Άγ. Έλευθερίου 73,65 • Νάτση Χ. 30 • Νικολάου Δ. 50 • Νικολάου Ε. 50 • Νοδάρου Δ. 20 • Ντάντη Σ. 25 • Ντόκα Π. 300 • Ξεγρεμμένάκο Σ. 30 • Όμάδα Συμπαράστασης Ίερ/ής

Γεύμα αγάπης

Αιγίου 600 • Όρφανάκη Έ. 60 • Παναγιωτόπουλο Θ. 200 • Παναγιωτουνάκο Γ. Σ. 50 • Πανούση Α. 50 • Πανούση Μ. 100 • Πανταγάκη Χ. 20 • Παντζοπούλου 100 • Παντογιού Π. 120 • Παπαβασιλείου Ά. 20 • Παπαγεωργίου Β. του Χ. 20 • Παπαγεωργίου Γ. 100 • Παπαγρηγορίου Σ. 20 • Παπαδιά Μ. 90 • Παπαδόπουλο Κ. 70 • Παπαδόπουλο Π. 100 • Παπαδοπούλου Ε. 40 • Παπάζογλου Δ. 20 • Παπάζογλου Ν. 10 • Παπαθανασίου Β. 40 • Παπαϊωάννου Ί. 50 • Παπαμόσχου Σ. 50 • Παπανικολάου Ν. 65 • Παπαπροκοπίου Π. 100 • Παπασυροπούλου Μ. 20 • Παπαχρήστου Ή. 300 • Παπίδα Σ. 10 • Παρασκευοπούλου Ά. 50 • Παρίση Π. 20 • Παρλιάρου Έ. 50 • Παρνασά Μ. 65 • Παστίδη Ν. 200 • Πασχαλίδη Ά. 50 • Πατούνα Έ. 60 • Πατσαχάκη Σ. 30 • Πάτσι Π. 20 • Παχιαδάκη Ν. 50 • Περδικέα - Παναγιωτοπούλου Ε. 50 • Περδικούρη Ά. 20 • Περισοράτη Κ. 100 • Πέρρα Θ. 10 • Πετράκη - Σφακιανάκη Ά. 10 • Πετρόπουλο Ί.

15.000 • Πηδνηκτάκη Γ. 30 • Πιπολιάκη Β. 200 • Πισάκη Ά. 50 • Πόθου Μ. 50 • Ποιύζου Σ. 200 • Πουλιάκη Μ. 30 • Ραδίτσα Ξ. 50 • Ρήγκο Ά. 50 • Ρήστα Ά. 60 • Ριζάκη Σ. 60 • Ρίζου Ά. 20 • Ρουσέλη Δ. 300 • Σαββέλη Χ. 100 • Σαββίδου ε. 20 • Σακιώτη Κ. 70 • Σαληματάνη Ά. 200 • Σαλονικιό Ά. 500 • Σαληματάνη Ά. 195,5 • Σαμαρά Β. 50 • Σαράντη Ά. 20 • Σαργιαννίδου Ά. 40 • Σαρτζετάκη Ε. 450 • Σεφερίδου Π. 50 • Σινανίδου Φ. 30 • Σιούτη 40 • Σοηομωνίδου Ά. 40 • Σπυριδάκο Σ. 50 • Σταματοπούλο Ά. 20 • Σταύρου Ε. 75 • Στεργίου Π. 40 • Στρούμπα Π. 100 • Συη. «ΑΓ. ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ» 150 • Σύλληγο Ποητιστικό Αιγάθλω 20 • Συμεωνίδου Ά. 200 • Τανούση Ν. 5 • Τασιοΰ Ά. 40 • Τασιοΰλη Μ. 1.500 • Ταϊνατζόγλου Ε. 10 • Τέληκη Μ. 50 • Τζήκα Σ. 15 • Τζήλου Κ. 75 • Τζιντζιο Γ. 50 • Τουρναβίτη Β. 50 • Τουση Ά. 158,5 • Τριανταφύλλου Ε. 20 • Τσαβού Μ. 100 • Τσαμαρδοΰ Τ. 10 • Τσαούση Θ. 150 • Τσεκρέκο Π. 10 •

Τσελεπίδη Σ. 14 • Τσελιάγκου Μ. 30 • Τσερτίδου Σ. 20 • Τσέτη Ά. 100 • Τσιαντή Ά. 30 • Τσίντζα Έ. 100 • Τσιοηακούδη - Ματζιροπούλου Λ. 30 • Τσίπα Ε. 500 • Τσιρώνη Γ. 10 • Τσιρώνη Ρ. 10 • Τσοβού Ά. 40 • Τσουρδαλάκη Ε. 300 • Ύφαντη Ί. 700 • Φακλήρη Ί. του Θ. 50 • Φαροπούλου Ε. 40 • Φάρσαρη Μ. 20 • Φατσή Ε. 20 • Φερμέλη - Άνανιάδου Μ. 30 • Φιλιππαίου Μ. 100 • Φιλιππου Μ. 100 • Φίλο Ή. 40 • Φούγια Κ. 400 • Χαιράκη Σ. 40 • Χαηβατζή Χ. 50 • Χαηβατζόγλου Π. 20 • Χαμηλοθώρη Κ. 50 • Χαμουρούδη Λ. 100 • Χάρη Β. 5 • Χασίο Ν. 50 • Χατζηγεωργίου Μ. 70 • Χατζηγιάννη Τ. 100 • Χατζημάρκου Σ. 100 • Χατζησταύρου Κ. 100 • Χήρα Ά. 100 • Χολογούνη Ό. 150 • Χριστοδουηοπούλου Π. 50 • Χριστοφορίδου Μ. 15 • Χρυσάγη Ά. 401,92 • Χρυσικοπούλου Έ. 70 • Χρυσόμαλο Θ. 10 • Ψαρουδάκη Π. 200 • Ψηηολίγνου Α. 100.

Επιμέλεια: Εύαγγελος Δ. Ζουρδούμης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστήρια ἐπιστολή Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί Πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Θεοδώρου Β΄	2
Ὁ χαρισματικός ἄνθρωπος στήν ἀφρικανική παράδοση Θανάσης Ν. Παπαθανασίου	3
Μαρτυρία ὀφειλετικῆς εὐγνωμοσύνης... Γραφ. Ἐξωτ. Ἱεραποστολῆς	7
Ἡ ἀνέγερση τοῦ Καθολικοῦ τῆς ἁγίας Μακρίνας Ἰερά Μητρόπολη Μουάνζας	8
Ἐγκαίνια ναοῦ στήν πόλη Καμίνα † ὁ Κατάγκας Μελέτιος	10
Ἡ πηγή τοῦ ἔδωσε ἀνάταση σωματική καί πνευματική· Μαθήματα πίστεως † ὁ Κένυας Μακάριος	12
Στά μονοπάτια τῆς ἱεραποστολικῆς προσπάθειας στή Μαδαγασκάρη Ματίνα Κουβούση	14
Διπλή Πεντηκοστή στήν Κορέα Ἄθασαία Κοντογιαννακοπούλου	16
Μία ξεχωριστή ἡμέρα γιά τοὺς ὀρθόδοξους τοῦ Κολουέζι Ἰερά Ἐπισκοπή Κατάγκας	20
Ἱεραποστολικές ψηφίδες Ἰερά Μητρόπολη Ἀκκρας	22
Νομοκανονικά Παναγιώτης Ἰ. Μπούμης	26
Δωρητές Εὐάγγελος Δ. Ζουρδούμης	28
Ἐξώφυλλο: Οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Πισιδίας κ. Σωτήριος καί Κορέας κ. Ἀμβρόσιος, μέ κληρικούς καί ὀρθόδοξες πιστές μέ παραδοσιακές κορεάτικες ἐνδυμασίες	
Ὅπισθόφυλλο: Ἄρμονία χρωμάτων καί κίνησης σέ βουνοπλαγιά τῆς Κορέας	

Πάντα τὰ ἔθνη

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἔτος Λ', τεύχος 119, Ἰουλ. - Αὐγ. - Σεπτ. 2011
Τριμηνιαῖο ἱεραποστολικό περιοδικό
ΚΩΔΙΚΟΣ 3536

* Πληροφορεῖ μέ τρόπο υπεύθυνο γιά τίς ὀρθόδοξες ἱεραποστολικές προσπάθειες ἀνά τόν κόσμο.

* Ἐνημερώνει πάνω στήν πολύμορφη πραγματικότητα τοῦ κόσμου, πού περιλαμβάνει τόσα ἔθνη μέ ποικίλα προβλήματα καί χαρίσματα.

Ἰδιοκτησία: Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος - Ἰωάννου Γενναδίου 14 - Ἀθήνα 115 21.

Ἐκδότης-Διευθυντής: Ὁ Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος, Γενικός Διευθυντής τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἰαοῦ 1, 115 21 Ἀθήνα.

Ἰδρυτής: Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καί πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος. Διετέλεσε Διευθυντής κατά τά ἔτη 1981-1992.

Υπεύθυνος ὕλης: Ἀρχιμ. Ἀλέξιος Ψοίνος, Διευθυντής Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Σύνταξη - Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἐπιστολές - Ἐμβάσματα: «PANTA TA ETHNI» Ἀποστολική Διακονία, Ἰο. Γενναδίου 14 — Ἀθήνα 115 21 — Τηλ. 210-7272.315 - 316. Fax 210-7272.310.

Συνδρομή γιά 1 χρόνο:

Ἑσπεριζοῦ	€ 5
Κύπρου	€ 12
Εὐρώπης	€ 12
Λοιπές χώρες	€ 14
Γιά τοὺς φοιτητές καί μαθητές:	€ 2,50
Τιμή τεύχους	€ 1,25

* Τό ποσό τῆς συνδρομῆς ἔχει συμβολικό χαρακτήρα. Δέν ἀποσκοπεῖ μόνο στήν κάλυψη τῶν ἐξόδων ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἀλλά καί στήν διαμόρφωση υπεύθυνης ἱεραποστολικῆς συνειδήσεως. Γίνονται δεκτές προαιρετικές προσφορές γιά τήν ἐκδοση τοῦ περιοδικοῦ.

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Νικόλαος Κάλτζις.
Διεύθυνση: Ἀσκληπιοῦ 10 - 175 64 Π. Φάληρο

PANTA TA ETHNI (All Nations)

Year 30, No 119, July-Aug.-Sept. 2011

The aims of the quarterly magazine "Panta ta Ethni" are:

- * To provide information in a responsible way on Orthodox missionary efforts throughout the world.
- * To arouse awareness of the multiform reality of the modern world.

Publisher: Bishop of Phanarion Agathangelos, General Director of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Founder: Archbishop of Tirana and all Albania Anastasios Yannoulatos. He was editor during 1981-1992.

Editorial Board: Foreign Mission Office of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Letters-Remittances: "PANTA TA ETHNI" (All Nations)

Apostoliki Diakonia, 14, Io. Gennadiou St. — 115 21
Athens — GREECE. Tel. ++3210.7272.315-316.

Subscription for 1 year:

Greece	€ 5
Cyprus	€ 12
Europe	€ 12
Other countries	€ 14

Printed: By Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Καλλιτεχνική ἐπιμέλεια: Ἀποστολική Διακονία

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
Τηλ. 210.7272.315-316, Fax 210.7272310
ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 – Τ.Κ. 115 21 ΑΘΗΝΑ
GREECE
e-mail: ierapostoli@apostoliki-diakonia.gr

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοκ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α.
Αριθμός Αδείας
9

ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΘΕ ΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1/2007 ΚΕΜΠΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 3536